BOISSERIE · GUILLAUME · MAFFRE

EERSTE GENERATIE DEEL 1

DE BANK

1815-1848

DARGAUD

HANDEL MET VOORKENNIS

EERSTE GENERATIE DEEL 1

DE BANK

1815-1848

Scenario:
PIERRE BOISSERIE
PHILIPPE GUILLAUME

Tekeningen:
JULIEN MAFFRE

Inkleuring:
DELF

DARGAUD
BENELUX

VOORWOORD

In *De Bank* worden het persoonlijke en het geruchtmakende op een buitengewoon scherpzinnige en een tikkeltje perfide wijze met elkaar verbonden. De wisselende focus op het boudoir en de beurs, de bank en de duiventil, de dikdoenerij van de elite en het lied van de vrijheid, geeft het verhaal dat u op het punt staat te gaan lezen zijn kleuren, zijn kracht en zijn denkpistes.

Ik heb erg genoten van dit verhaal. In het begin was het nog bekend terrein voor me. Van Balzacs *La maison Nucingen* tot Druons *Schoudler* was het instituut 'bank' altijd al voedingsbodem voor heel wat 'moderne' intriges waarin politiek en economie nauw met elkaar verbonden waren. Maar de menselijke relaties die vervolgens ontstaan, de wendingen in de plot – waarbij de noodzakelijke historische nauwkeurigheid wordt verweven met de vrije verbeelding van de auteurs – hebben me stukje bij beetje een nieuw inzicht gegeven in feiten waarvan ik aanvankelijk meende dat ik ze bij de eerste lezing al had begrepen.

Ik liep dus regelrecht in de val. Personages van een verhaal krijgen hun eigen vrijheid om ons naar deuren te leiden die we niet altijd alleen kunnen openen. In elk goed verhaal (en dit is er een) loopt de lezer immers nooit voorop. Hij riskeert ook heel wat teleurstellingen door zich aan te melden aan het loket der illusies, waar geld slechts een papiertje is, zoals we allemaal weten... Behalve voor de Rothschilds en de andere gehaaide bankiers uit dit verhaal. Het is een mooi lesje in nederigheid voor wie houdt van de gevaren van lezen. Gevaar voor Bonaparte (die zijn inzet verliest) en gevaar voor Charlotte (die haar eigen teloorgang wint). Geld kweekt snel cynisme. En daaraan ontbreekt het niet in *De Bank*. Daarom houd ik van die eenvoudige, naakte titel. Hij sluit elk misverstand uit en is niet vatbaar voor interpretaties. Terwijl de strengheid probeert te verhullen dat er in dit enorme raderwerk toch enkele harten kloppen.

De Bank heeft immers zijn eigen mechanismes. Zijn mechaniek, zoals men vroeger zei. De auteurs hebben enkel hun talent om deze onderneming van formaat tot een goed einde te brengen. Er is weinig lastiger dan dit soort historische fictie (een grote kist die je heel moeilijk open en nog veel moeilijker weer dicht krijgt), waarvan de scherpe punten en de oneffenheden nog steeds niet weg zijn gevijld uit het raderwerk van onze huidige bankwereld.

Ik betuig hierbij mijn respect voor de auteurs, voor dit volmaakte geheel: voor het ritme, de tekeningen, de decors, de dubbelzinnigheden, de weglatingen, de bruisende dialogen en de kwetsbare naaktheid. Er is maar één conclusie mogelijk en die kan heel kort zijn: op naar het vervolg!

JEAN DUFAUX
Januari 2014

Een halve eeuw werk... Bedankt, iedereen!
Voor mijn lieverds, Rafaël en Jonas.
Pierre Boisserie

Voor Marithé, dank je wel voor je liefde... en je geduld!
Philippe Guillaume

www.dargaud.com

EERSTE DRUK

Alle rechten van reproductie, vertaling en aanpassing zijn uitdrukkelijk voorbehouden voor alle landen.
© 2015 by DARGAUD EDITEUR - PARIS
© Nederlandse taal DARGAUD-LOMBARD nv/DARGAUD BENELUX BRUSSEL.

Vertaling: Van der Heide produkties/Margreet van Muijlwijk.
Wettelijk depot: D/2015/0086/065 • ISBN: 978-90-8558-362-2
Gedrukt in de EU door CANALE

LONDEN. JUNI 1815.

GELOOF ME, MIJN BESTE, DIE ROTHSCHILD ZAL ONS VANAVOND OVERDONDEREN.

IEDEREEN DIE ERTOE DOET IN LONDON, ZAL ER ZIJN.

IK BEGRIJP AL DIE HEISA OVER DIE BANKIER NIET.

EEN JOOD, BOVENDIEN.

IK KAN U VERZEKEREN DAT Z'N SUCCES MAAR TIJDELIJK IS!

DAT ZEGT U MAAR OMDAT U JALOERS BENT, LIEVE.

LARIEKOEK!

JALOERS, WAAROP DAN?

IK BEN RIJKER DAN HIJ OOIT ZAL WORDEN.

LET OP MIJN WOORDEN: VOOR HET EIND VAN HET JAAR KRUIPEN DIE ROTHSCHILD EN ZIJN HELE FAMILIE TERUG IN HET HOL WAAR ZE NOOIT UIT HADDEN MOGEN KOMEN...

DENKT U DAT ECHT?

VRAAGT U HEM DAAROM VOORTDUREND RAAD OVER UW BELEGGINGEN?

KIJK. WE ZIJN ER.

TOK

LORD MORRISON!

GLADYS, JIJ GAAT NAAR LORD BRUBAKER.
LADY MILLAR AND LORD MILLAR!

VICKIE, IK GELOOF DAT LORD RUCKA AL OP JE WACHT...
EN IK, MEVROUW ?

JIJ KRIJGT DE ENIGE KLANT DIE ME GENOEG BETAALT OM JE VOOR HEM ALLEEN TE HEBBEN. DAT WEET JE TOCH, CHARLOTTE...

DAAR IS HIJ TROUWENS.
LORD MILLIGAN!

O NEE! ALSTUBLIEFT! U WEET WAT HIJ DE VORIGE KEER HEEFT GEDAAN. DAT WIL IK NIET MEER.

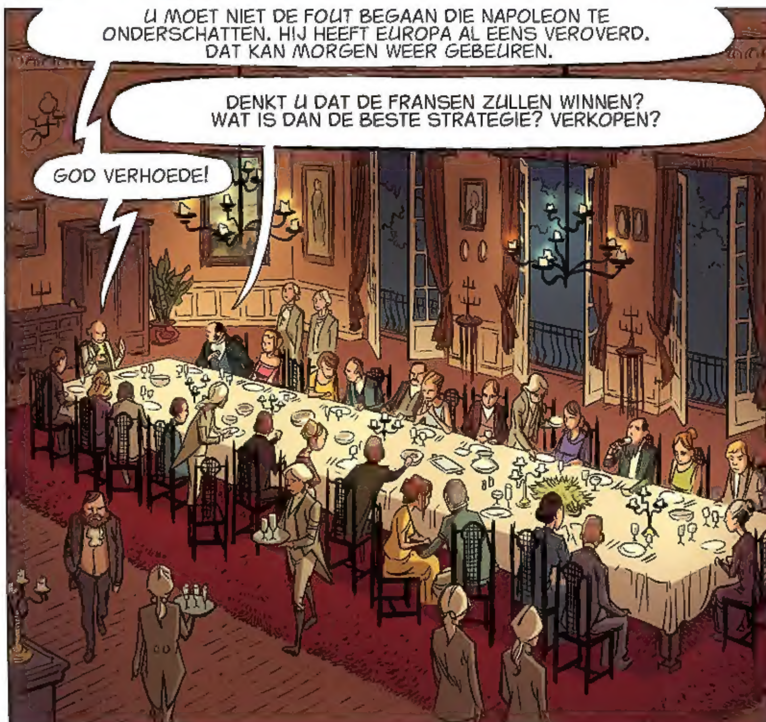

WIL DAT ZEGGEN DAT JE NIET MEER VOOR ME WILT WERKEN?
NEE, NATUURLIJK WEL...

VOORUIT DAN. JE ZIET TOCH DAT LORD MILLIGAN OP JE WACHT? IK REKEN EROP DAT JE AL ZIJN WENSEN ZULT VERVULLEN.

CHARLOTTE...

JE LIJKT NIET ERG BLIJ ME WEER TE ZIEN. STAAT MIJN GELD JE ZO TEGEN?
NATUURLIJK NIET, MY LORD.

KOM DAN NAAST ME ZITTEN, ZODAT JE BEVALLIGHEID MIJN TAFELGENOTEN GEK VAN JALOEZIE MAAKT.

EN, ROTHSCHILD, HOE SCHAT U DE SLAG IN DIE STAAT TE GEBEUREN?
GAAN WE EINDELIJK AFKOMEN VAN DAT CORSICAANSE KEFFERTJE?

U MOET NIET DE FOUT BEGAAN DIE NAPOLEON TE ONDERSCHATTEN. HIJ HEEFT EUROPA AL EENS VEROVERD. DAT KAN MORGEN WEER GEBEUREN.
DENKT U DAT DE FRANSEN ZULLEN WINNEN? WAT IS DAN DE BESTE STRATEGIE? VERKOPEN?
GOD VERHOEDE!

MAAR ALS DE FRANSEN ZOUDEN WINNEN, DOE IK AL MIJN LONDENSE ACTIVA VAN DE HAND EN INVESTEER IK IN EEN GUNSTIGER KLIMAAT, VER VAN HET GEBULDER VAN DE KANONNEN.

NIETWAAR, JACOB?
JACOB?

JACOB?

JACOB!

JA, NATHAN. DAT SPREEKT VANZELF...

VRIENDEN, IK STEL VOOR DAT WE DRINKEN OP ONZE GASTHEER, NATHAN ROTHSCHILD, DIE MET ZIJN GOEDE ADVIEZEN BETERE MENSEN VAN ONS MAAKTE...

RIJKERE MENSEN, VOORAL!

HA HA HA HA HA HA HA HA HA HA

DANK, VRIENDEN. DANK.

IK VERDIEN AL DIE LOF NIET. VOORAL NIET VAN U, LORD MILLAR.

HET DOET ME PLEZIER U ALLEN ZO OPGEWEKT TE ZIEN. HELAAS ZOU ONS HET LACHEN IN DE NABIJE TOEKOMST KUNNEN VERGAAN. ALS BONAPARTE NIEUWE OVERWINNINGEN ZOU BEHALEN...

... ZOU DAT POLITIEK ZOWEL ALS ECONOMISCH RAMPZALIG VOOR ONS ZIJN.

DUS STEL IK U VOOR OM MET MIJ HET GLAS TE HEFFEN OP ONZE TROEPEN, OPDAT WIJ ZULLEN ZEGEVIEREN!

VICTORIE!!!

DUS ALS WE HET GOED BEGRIJPEN, GAAN DE KOERSEN STIJGEN ALS WE WINNEN. WE MOETEN DUS KOPEN...
EN ALS WE VERLIEZEN, ALS DE BLIKSEM VERKOPEN, VOORDAT DE KOERSEN KELDEREN.

ALS DE DICTATOR JAMMERLIJK GENOEG ZOU WINNEN, GAAT IN HEEL EUROPA DE ECONOMIE ONDERUIT.
DAN MOET JE SNEL OVERAL UITSTAPPEN, WIL JE GEEN GIGANTISCHE VERLIEZEN LIJDEN...

BIJ EEN NEDERLAAG...
METEEN VERKO-PEN...

IK ZWEER JE DAT ZE WEER DEZELFDE JURK DRAAGT!
...EN DAT KAPSEL! WAT EEN RAMP!

HIJ LEGDE ZIJN HAND OP M'N DIJ...
EN HEB JE DAAR NIETS VAN GEZEGD?
HEB JE WAT POEDER VOOR ME?

HOORDE JE WAT ROTHSCHILD ZEI? ALS IK GELD HAD, GING IK HET NU GAUW BELEGGEN OP DE BEURS...
VOOR MIJ IS 'T ALLEMAAL ABRACA-DABRA!

IK VERLANG ALLEEN NAAR EEN GOED BED. MIJN VOETEN DOEN ZO'N PIJN!
CHARLOTTE!
?

IK MOET JE SPREKEN!
MAAR, JACOB...

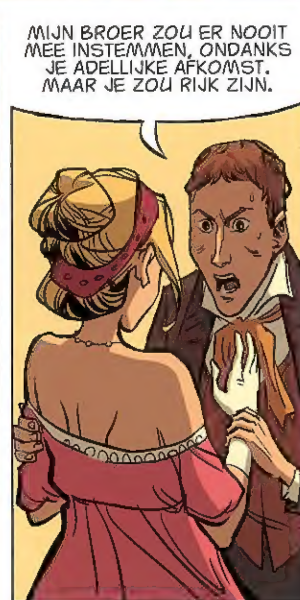

KOM MEE.
NEE, JACOB. WACHT...

LAAT ME MET RUST.
IK BEN MET LORD MILLIGAN VANAVOND. ALLE AVONDEN, TROUWENS.
JE MOET ME VERGETEN.
NEE, CHARLOTTE. LUISTER...

HOE KAN IK JE VERGETEN ALS IK ALSMAAR AAN JE MOET DENKEN?
KOM MET MIJ MEE. JE HOEFT JE NIET LANGER TE VERKOPEN AAN DE HOOGSTE BIEDER.

IK BEN RIJK. IK KAN LADY REDBUSH BETALEN OM...
ZWIJG TOCH!
JE WEET BEST DAT 'T NIET KAN.

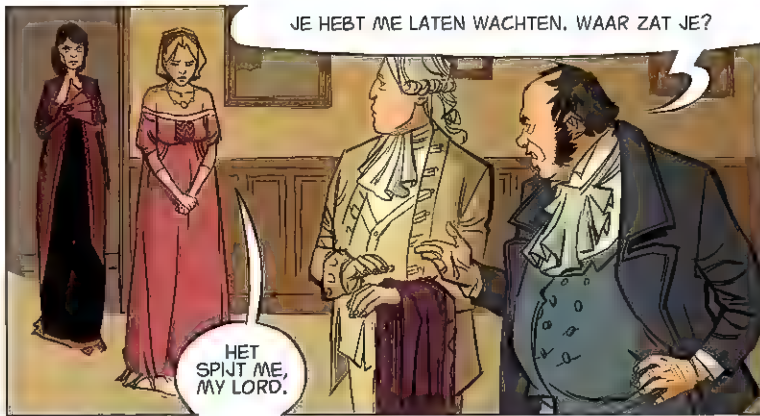

JAWEL! WORD MIJN MAÎTRESSE, CHARLOTTE.
ARME JONGEN. JE HEBT EEN ECHTGENOTE NODIG, GEEN MAÎTRESSE.

MIJN BROER ZOU ER NOOIT MEE INSTEMMEN, ONDANKS JE ADELLIJKE AFKOMST. MAAR JE ZOU RIJK ZIJN.

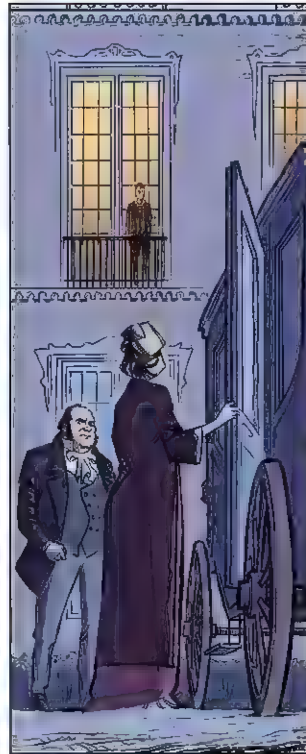

JE DOET ME PIJN! IK HAD JE NOOIT IN VERTROUWEN MOETEN NEMEN. LEG JE ERBIJ NEER EN VERGEET ME!
WAT IS HIER AAN DE HAND?

LORD MILLIGAN ZOEKT JE OVERAL. SCHIET OP!
JA, MEVROUW...

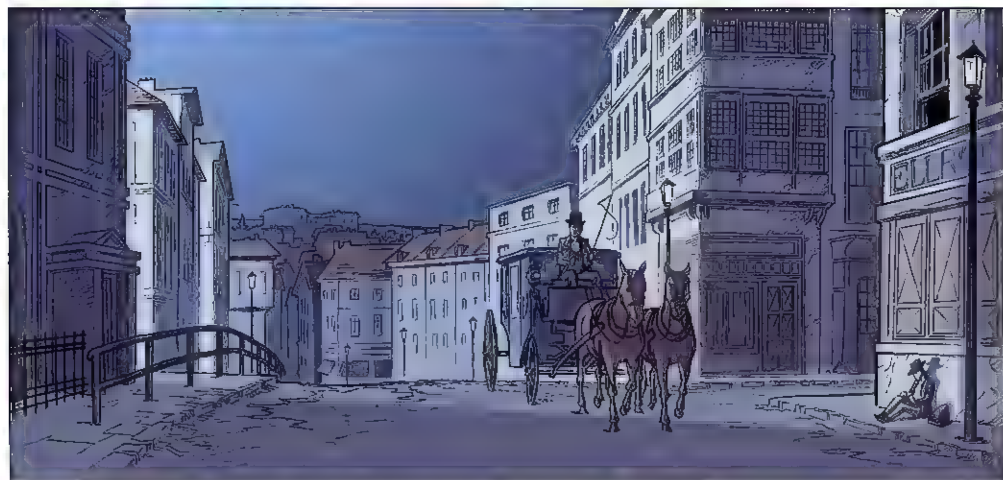

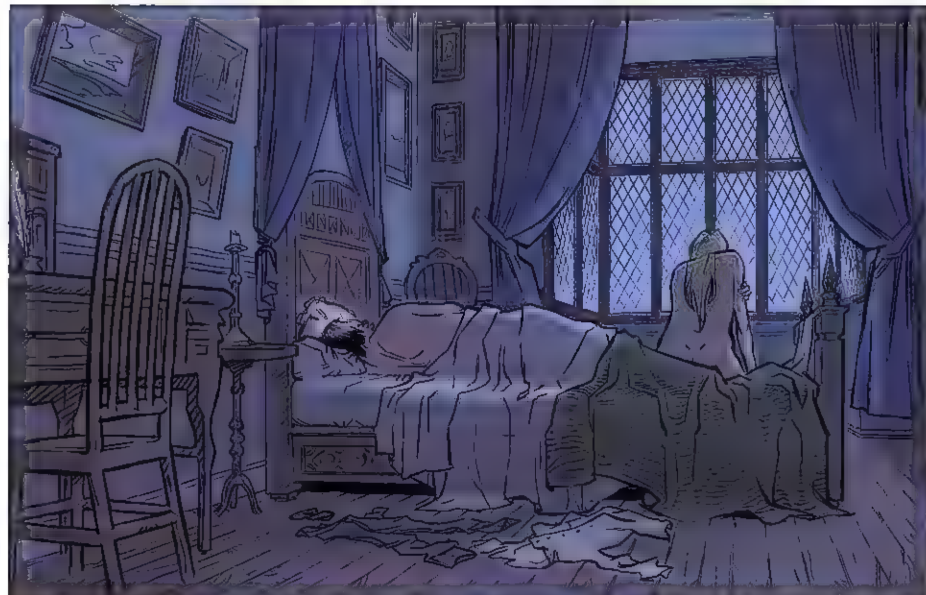
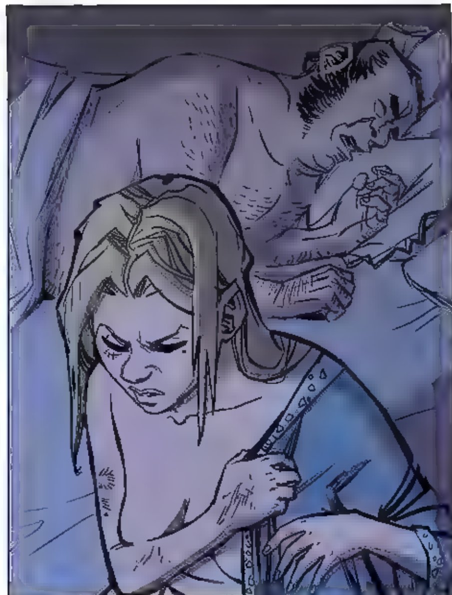
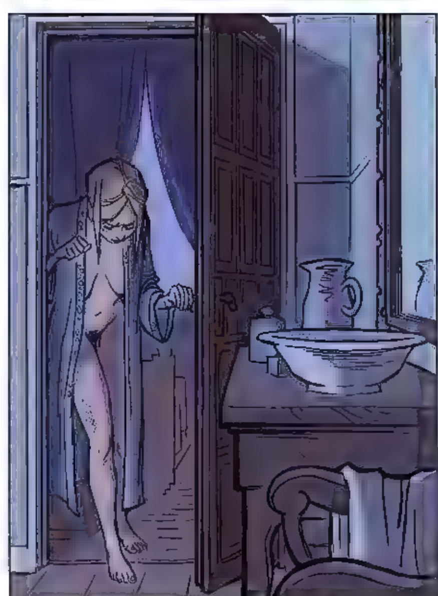

JE HEBT ME LATEN WACHTEN. WAAR ZAT JE?
HET SPIJT ME, MY LORD.

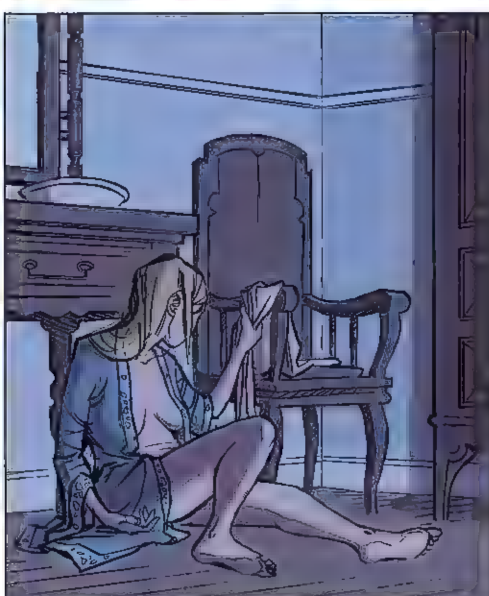
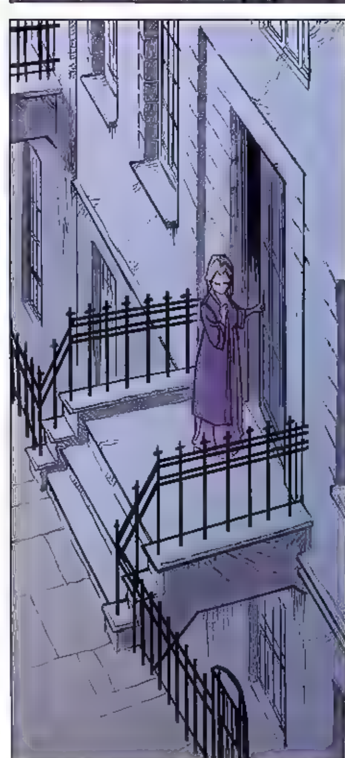
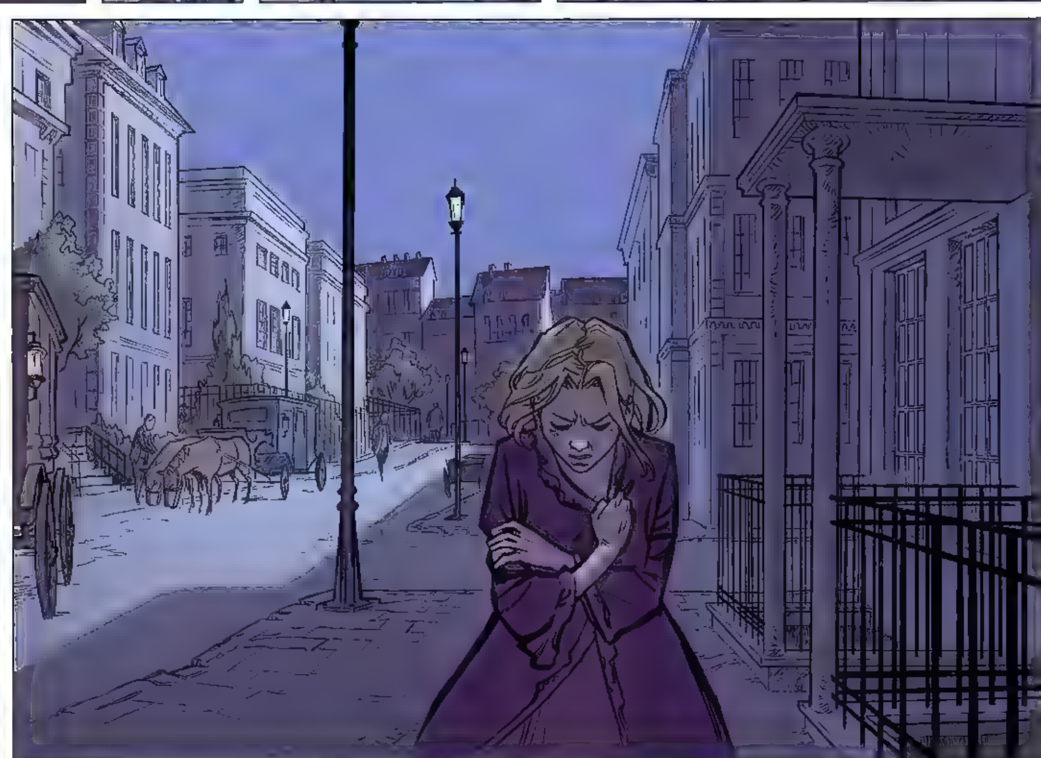
DOE GEEN MOEITE. ZODRA WE THUIS ZIJN, MOET JE DAT ALLEMAAL WEER UITTREKKEN.

ZIT DIE JONGE DANDY VAN EEN JACOB ROTHSCHILD WEER ACHTER JE AAN?
HIJ DENKT NOG STEEDS DAT MET GELD ALLES TE KOOP IS.

IK WIL NIET MEER DAT JE MET HEM PRAAT, OF HEM ZIET. BEGREPEN?
YES, MY LORD.

EEERK!!

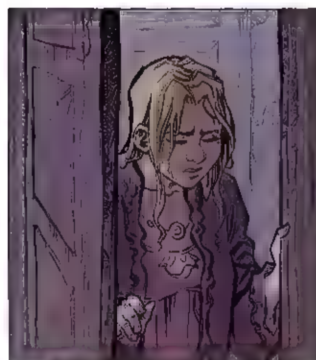

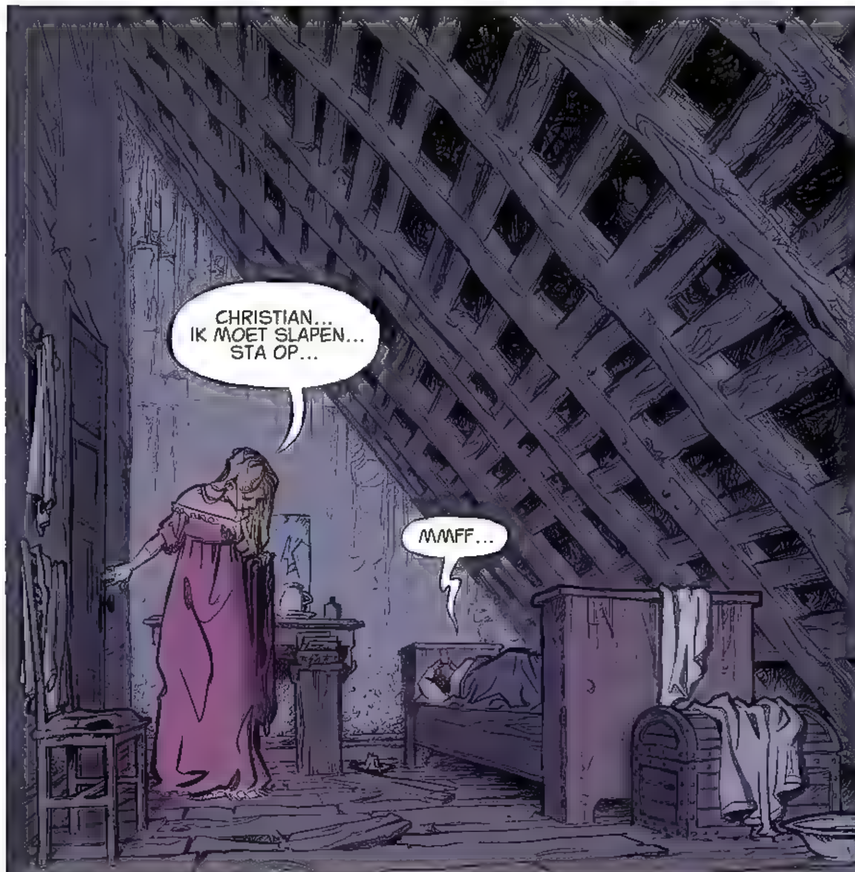

WAAR HEB JE VANNACHT WEER UIT-GEHANGEN, ZATLAP?!

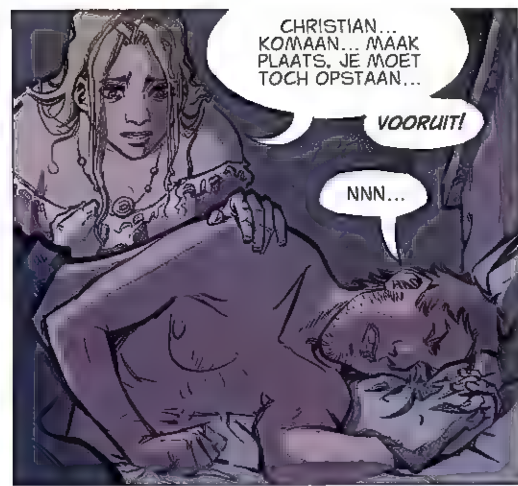

IK ZWEER JE, HONEY, IK HEB HAAST NIETS OP.

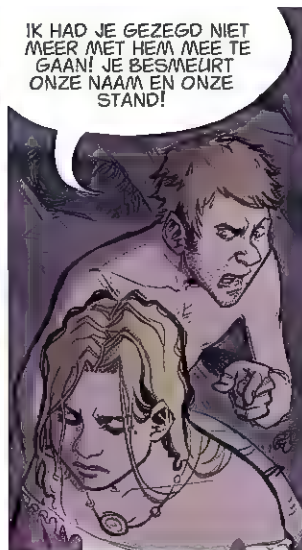

LAAT MIJ DAAR LIGGEN, CHRISTIAN...

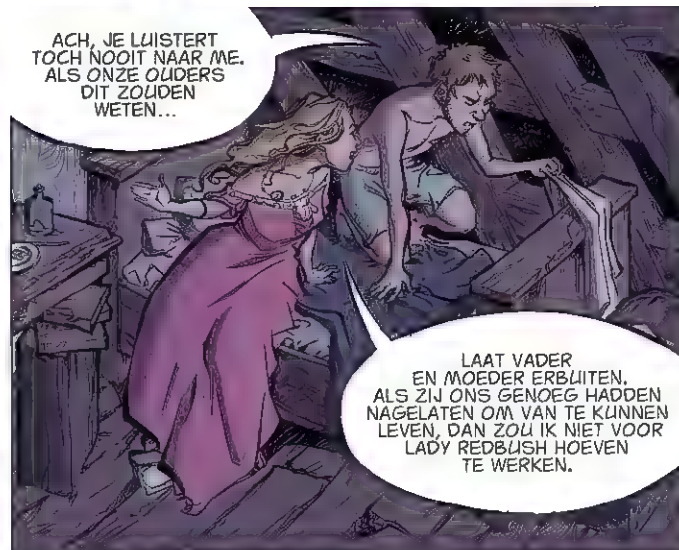

CHRISTIAN...
IK MOET SLAPEN...
STA OP...
MMFF...

CHRISTIAN...
KOMAAN... MAAK
PLAATS. JE MOET
TOCH OPSTAAN...
VOORUIT!
NNN...

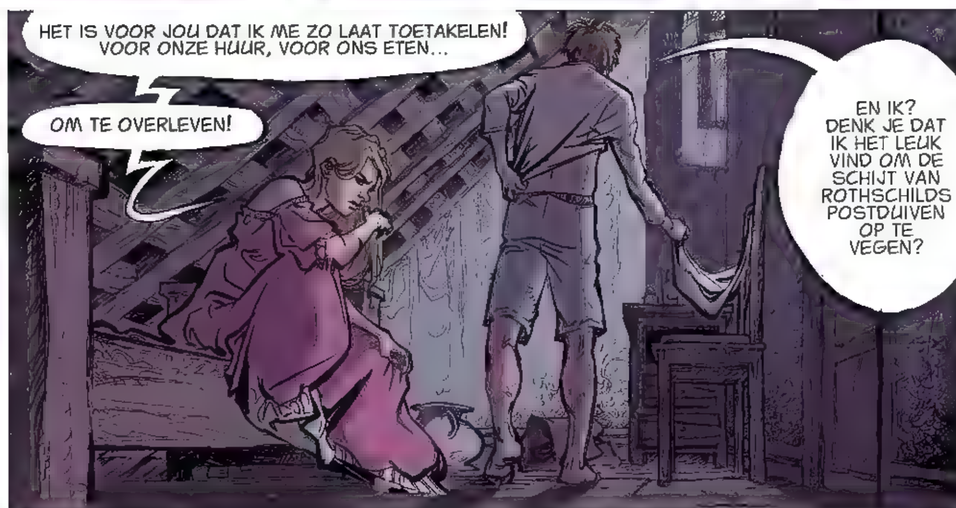

LAAT ME MET RUST,
CHARLOTTE... HET IS NOG
VEEL TE VROEG... SLAAP
MAAR OP DE GROND.

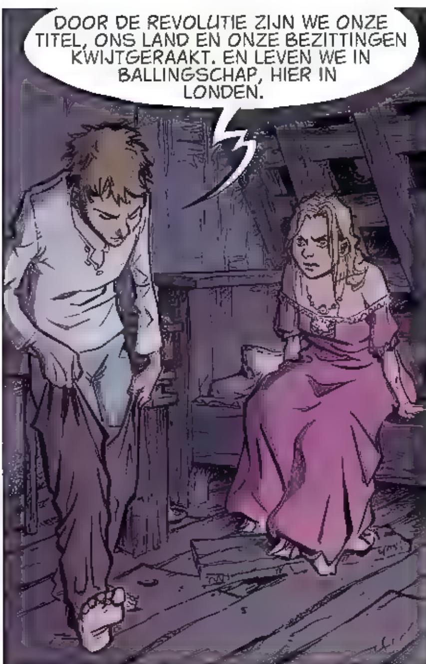

NEE. DAT KAN IK NIET. HIJ
HEEFT ME WEER GESLAGEN...
MILLIGAN... ALLES DOET
PIJN. IK HEB 'T BED
NODIG.
WAT?!

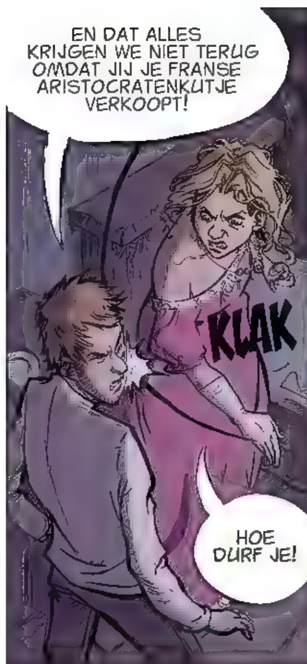

IK HAD JE GEZEGD NIET
MEER MET HEM MEE TE
GAAN! JE BESMEURT
ONZE NAAM EN ONZE
STAND!

ACH, JE LUISTERT
TOCH NOOIT NAAR ME.
ALS ONZE OUDERS
DIT ZOUDEN
WETEN...
LAAT VADER
EN MOEDER ERBUITEN.
ALS ZIJ ONS GENOEG HADDEN
NAGELATEN OM VAN TE KUNNEN
LEVEN, DAN ZOU IK NIET VOOR
LADY REDBUSH HOEVEN
TE WERKEN.

JE DENKT TOCH
NIET DAT IK 'T
VOOR M'N PLEZIER
DOE?

HET IS VOOR JOU DAT IK ME ZO LAAT TOETAKELEN!
VOOR ONZE HUUR, VOOR ONS ETEN...
OM TE OVERLEVEN!
EN IK?
DENK JE DAT
IK HET LEUK
VIND OM DE
SCHIJT VAN
ROTHSCHILDS
POSTDUIVEN
OP TE
VEGEN?

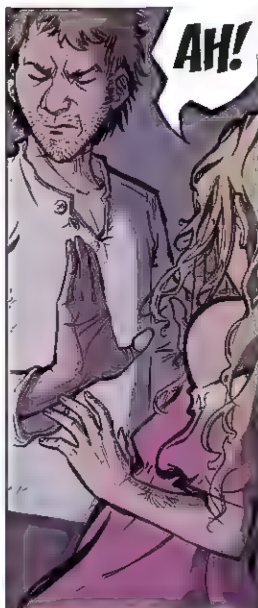

DOOR DE REVOLUTIE ZIJN WE ONZE TITEL, ONS LAND EN ONZE BEZITTINGEN KWIJTGERAAKT. EN LEVEN WE IN BALLINGSCHAP, HIER IN LONDEN.

EN DAT ALLES KRIJGEN WE NIET TERUG OMDAT JIJ JE FRANSE ARISTOCRATENKUTJE VERKOOPT!
KLAK
HOE DURF JE!

IK... HET SPIJT ME ERG...
VERGEEF ME.
IK HAD EEN ZWARE NACHT...

EN IK... IK GELOOF DAT...
IK DENK DAT IK ZWANGER BEN VAN MILLIGAN...

O, CHRISTIAN! WAT ZAL ER VAN ONS WORDEN?

AH!

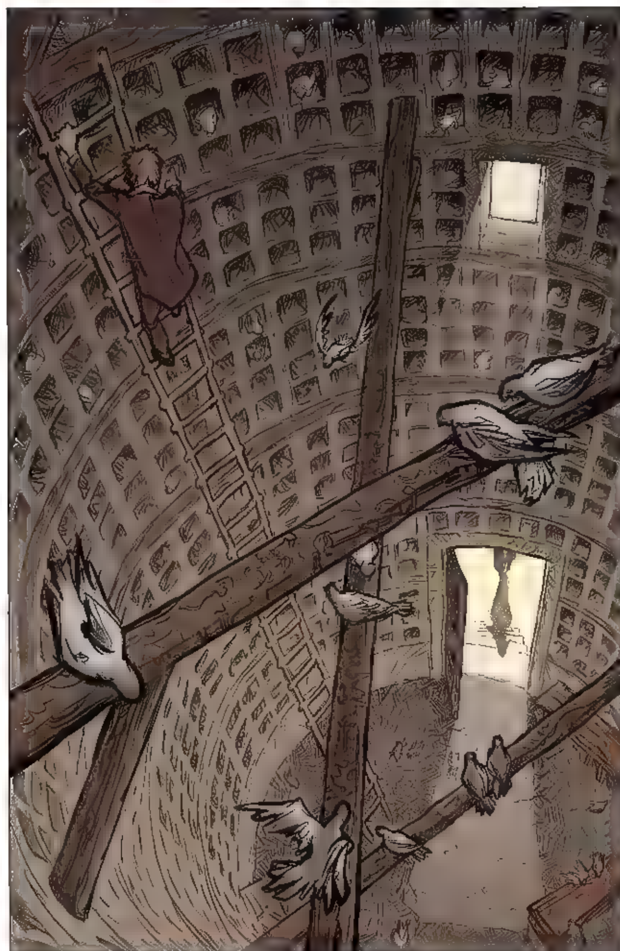

IK WALG VAN JE...

VERGEET NIET DAT JE EEN SAINT-HUBERT DE GABANELLE BENT. JE WEET WAT JE TE DOEN STAAT.

IK GA AAN HET WERK.

CHRISTIAN!

DAG, MENEER ELLIS. HOE IS HET MET U?
KOM HIER.

LORD ROTHSCHILD VERWACHT NIEUWE BERICHTEN. ZIJN ER AL DUIVEN BINNEN?
JA. DIE TWEE DAAR. VAN-OCHTEND.

WAAROM HEB JE ZE DAN NOG NIET GEBRACHT? SCHIET OP.
JA, MENEER ELLIS...

ROE?

ALSTUBLIEFT, MENEER ELLIS. VOLGENS MIJ KOMT HET UIT BEL...
JIJ MOET NIET DENKEN!
JIJ MOET ALLEEN MAAR STRONT SCHRAPEN. DAT IS ALLES WAT FRANSEN KUNNEN.

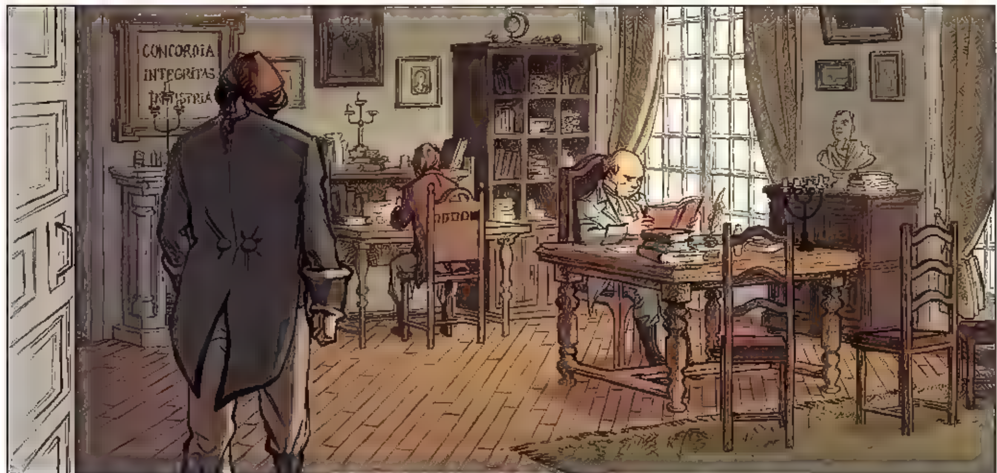

ER KOMT EEN DAG DAT IK JOUW SMOEL AFSCHRAAP, ENGELSMAN...

HAD JE NOG WAT TE ZEGGEN?

HUP! WEG-WEZEN...

CONCORDIA
INTEGRITAS
INDUSTRIA

ER IS EEN BRIEFJE UIT DE DUIVENTIL, MY LORD. UIT BELGIË.
MOOI, ELLIS. GEEF MAAR GAUW HIER.

DEZE BRIEFJES MOETEN ALTIJD AAN MIJ PERSOONLIJK WORDEN OVERHANDIGD. GOED BEGREPEN, ELLIS?
ZEKER, MY LORD. MAAK U GEEN ZORGEN. DE KNECHT DIE VOOR DE DUIVEN ZORGT, IS EEN FRANSMAN EN DUS EEN IMBECIEL, ZOALS ALLE FRANSEN...
VAN HEM HEBT U NIETS TE VREZEN.

EH...
WAT IS ER?
VOORUIT MAN, JE HEBT VAST NOG VAN ALLES TE DOEN. NIETWAAR?
JAWEL, MY LORD...

MOOI. HEEL MOOI...

WACHT EVEN, ELLIS!
LAAT MIJN KOETS INSPANNEN. IK MOET NAAR DE CITY.

GAAT DE MEESTER WEG?

ZIJN DAT SOMS JOUW ZAKEN? EN WAT DOE JE HIER? BEN JE AL KLAAR MET JE WERK?
JA, MENEER ELLIS. IK BEN KLAAR. HEEFT 'T TE MAKEN MET DAT BRIEFJE UIT BELGIË?

ALS IEMAND IETS VRAAGT, ZEG JE DAT JE VAN NIETS WEET...

COVENT GARDEN THEATRE. ENKELE DAGEN LATER.

IK VERMOED DAT JE NOG NOOIT EEN OPERA HEBT GEHOORD.

JE MOET GEWOON JE OREN DICHTSTOPPEN EN EEN DUTJE DOEN. DAN IS HET ZO VOORBIJ...

INTEGENDEEL, MY LORD. IK BEN ERG BENIEUWD NAAR DEZE OPERA. MIJN MOEDER WAS ER DOL OP...

GEEN VERHALEN OVER JE KINDERTIJD, ALSJEBLIEFT!

IK HEB HET AL MOEILIJK GENOEG MET DE ZANGERESSEN DIE MIJN TROMMELVLIEZEN DRIE UUR LANG GAAN MARTELEN.

JA, MY LORD. NEEM ME NIET KWALIJK.

WAKKER WORDEN, MY LORD. HET IS PAUZE...

GRNNF...

GK!

IK WEET HEUS WEL DAT HET PAUZE IS!

JE HOEFT ME TROUWENS NIET ZO PUBLIEKELIJK WAKKER TE SCHUDDEN.

WE GAAN.

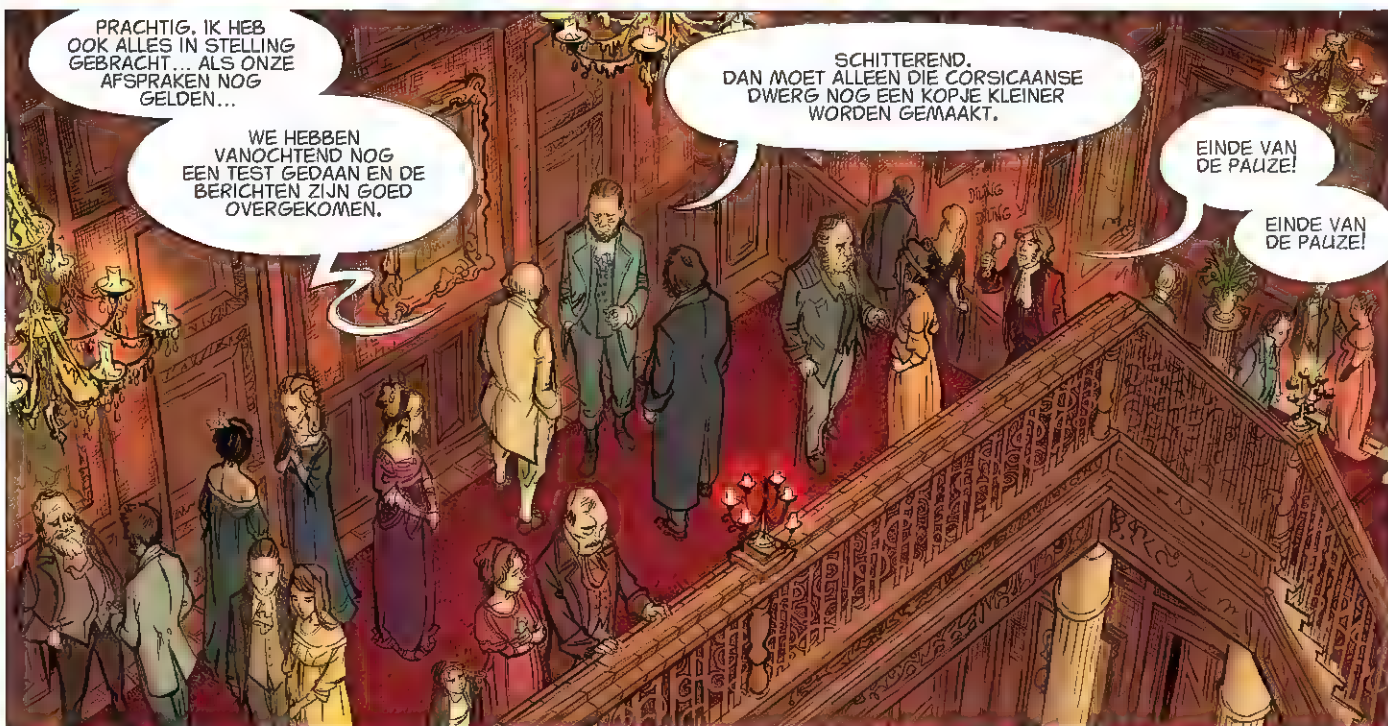

LORD ROTHSCHILD! WAT EEN AANGENAME VERRASSING!
DAAROM ZIJN WE HIER, NIETWAAR? WAT DOEN WE HIER ANDERS...

ALS U HET ZEGT... HOE MAAKT U HET, MIJN BESTE?
STUKKEN BETER NU ZE NIET MEER ZINGEN...
JA, OPERA IS ÉÉN VAN DE LASTEN VAN DE ADEL.

VERDER NOG NIEUWS?
ALLEEN ZAKEN, WAARDE VRIEND, ALTIJD MAAR ZAKEN...
DAAR IS TROUWENS DE HERTOG VAN WELLINGTON, DIE ONS VAST WEL IETS TE VERTELLEN HEEFT...

LORD ROTHSCHILD, LORD MILLIGAN...
GOEDENAVOND, WELLINGTON...
BENT U NOG IN LONDEN? IK DACHT DAT U DE KLEINE KORPORAAL AAN HET AFDROGEN WAS.

DAT IS VOOR BINNENKORT. IK VERTREK MORGEN NAAR BRUSSEL. VAN DAARUIT ZAL IK DE CAMPAGNE LEIDEN.
DE PRUISEN HEBBEN ZICH AL BIJ HET ENGELSE LEGER GEVOEGD. WE WACHTEN OP DE OOSTENRIJKERS EN DE RUSSEN OM DE SLAG TE BEGINNEN.

PRACHTIG. IK HEB OOK ALLES IN STELLING GEBRACHT... ALS ONZE AFSPRAKEN NOG GELDEN...
WE HEBBEN VANOCHTEND NOG EEN TEST GEDAAN EN DE BERICHTEN ZIJN GOED OVERGEKOMEN.
SCHITTEREND. DAN MOET ALLEEN DIE CORSICAANSE DWERG NOG EEN KOPJE KLEINER WORDEN GEMAAKT.
EINDE VAN DE PAUZE!
EINDE VAN DE PAUZE!

DILING
DILING
DE VOORSTELLING GAAT OVER ENKELE OGENBLIKKEN WEER BEGINNEN.
DAT IS PAS VERVELEND.
TROOST U. BINNENKORT ZAL DE ZOETE MUZIEK VAN UW KANONNEN U DE OREN STRELEN.

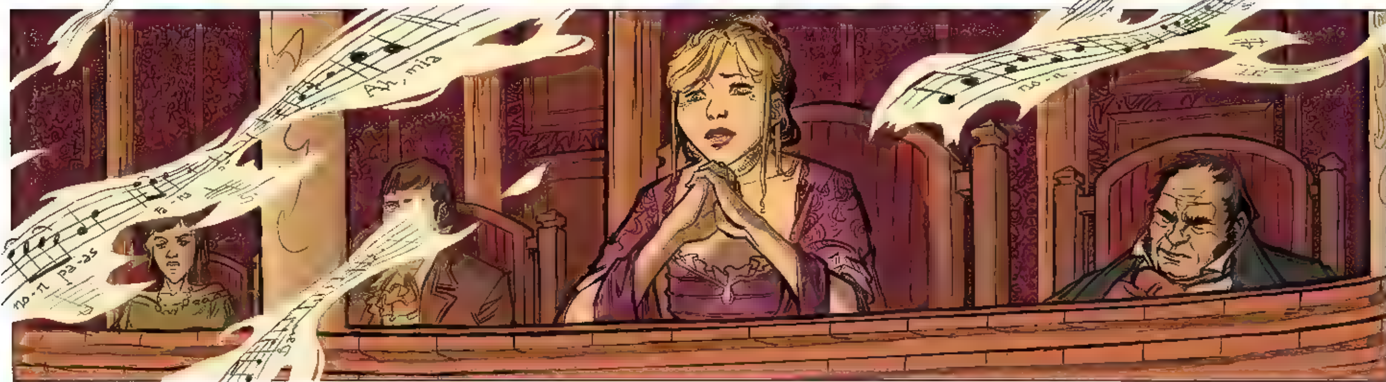

EN WIJ GAAN GENIETEN VAN DE KLINKENDE MUNT DIE UW SLAG ONS ZAL OPLEVEREN!

MY LORD, IK BEGRIJP NIET HOE EEN OORLOG U KAN VERRIJKEN. EN OVER WELKE BOODSCHAPPEN HAD DE BARON HET?
DAT GAAT JE NIET AAN.

TIL JIJ GEWOON JE ROKKEN OP ALS JE DAT GEVRAAGD WORDT EN ALLES KOMT GOED.

HYDE PARK. ENKELE DAGEN LATER.

HEB JE HET GEZICHT VAN LADY CLAREMONT GEZIEN?

IK WEET ZEKER DAT ZE DIE HOED VORIGE WEEK OOK DROEG! WAT EEN BLAMAGE!

EN LADY O'NEIL DAN? DIE JAPON! VAST VAN HAAR DOCHTER GEPIKT. ZE LIJKT ER NET EEN WORST IN.

OVER HAAR DOCHTER GESPROKEN, HEB JE 'T OOK GEHOORD? VAN HAAR EN LORD ADAMS...

?!

CHARLOTTE?!

WAT DOE JIJ HIER?

STOPPEN!

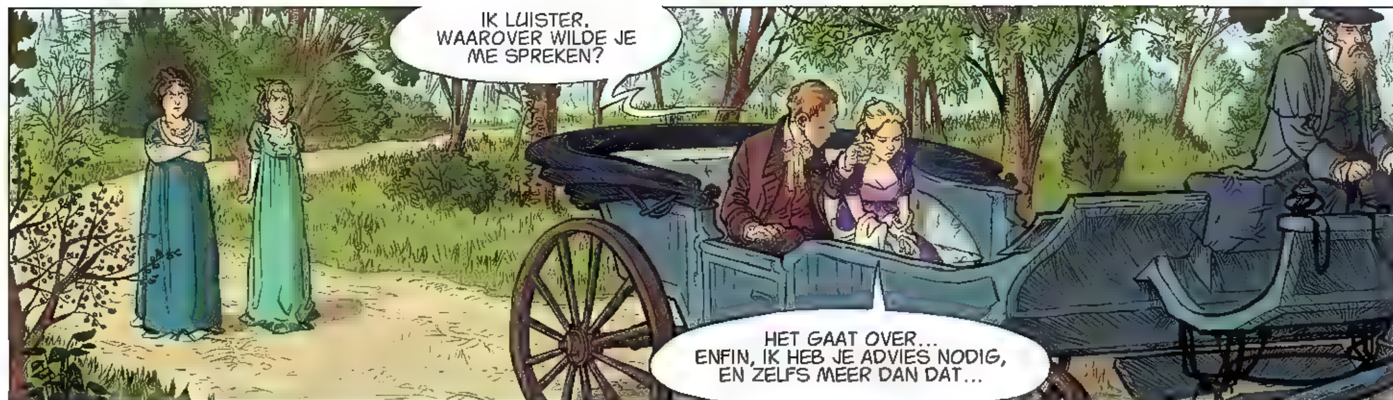
MAAR JACOB! WAAR GA JE HEEN?

WIE IS DIE VROUW?

IK WACHTTE OP JE. IK MOET JE SPREKEN. MAAR JE BENT NIET ALLEEN, ZIE IK...

GEEN PROBLEEM. DAT IS ZO GEREGELD.

HUP, UITSTAPPEN. EN SNEL EEN BEETJE!

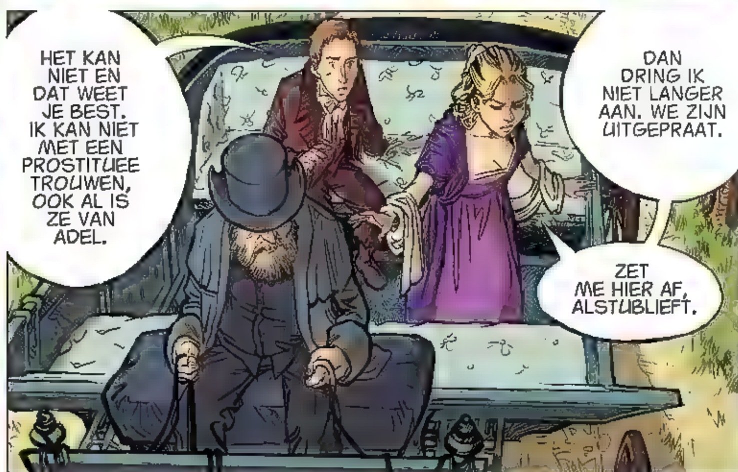

IK LUISTER. WAAROVER WILDE JE ME SPREKEN?
HET GAAT OVER... ENFIN, IK HEB JE ADVIES NODIG, EN ZELFS MEER DAN DAT...

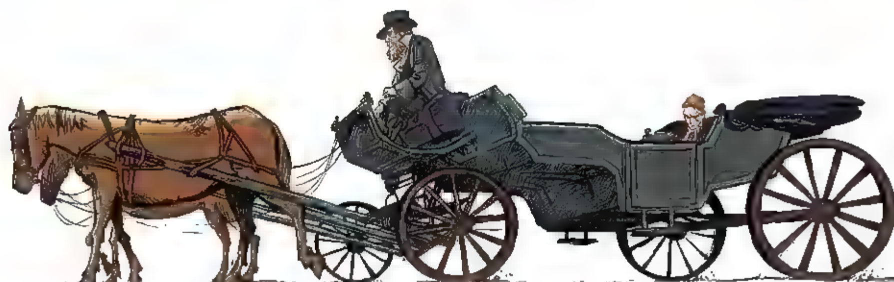

WAT WEET JIJ VAN WAT ER OP TIL IS IN BELGIË?
WAT GEBEURT ER MET JULLIE ZAKEN ALS DE GEALLIEERDEN BONAPARTE VERSLAAN?

WAAROM VRAAG JE DAT? WAAROM HEB JIJ ADVIES NODIG OVER DIE SLAG?
DE GEALLIEERDEN HAKKEN DIE KEIZER VAN JULLIE IN DE PAN, MEER MOET JE NIET WETEN.
DAT IS HET NIET, JACOB. JE WEET DAT IK WIL DAT MIJN FAMILIE HAAR PLAATS EN HAAR FORTUIN TERUGKRIJGT.
DUS DACHT IK DAT JIJ ME ZOU KUNNEN ADVISEREN OVER EEN BELEGGING...

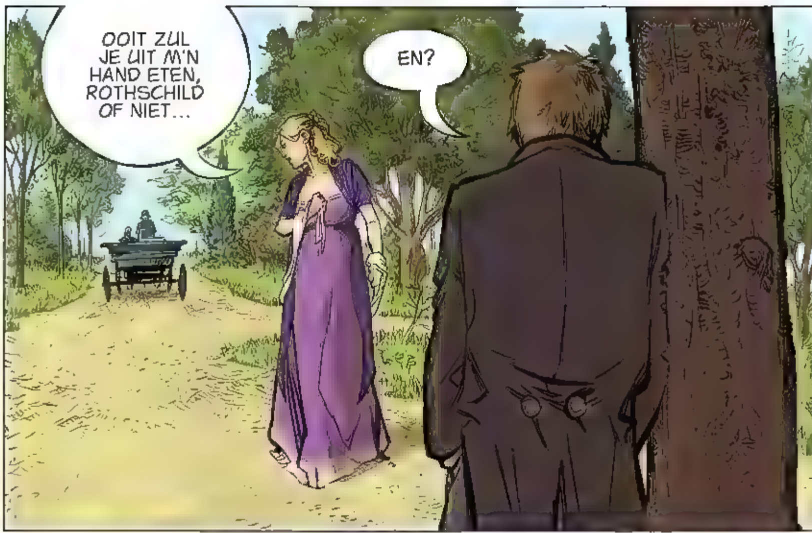

WAT KLETS JE TOCH? SINDS WANNEER INTERESSEER JIJ JE VOOR ZAKEN? EN WAT WIL JIJ MET DIE BERICHTEN?
SINDS WANNEER INTERESSEREN VROUWEN ZICH TROUWENS VOOR ZAKEN?
SINDS IK HET FORTUIN VAN MIJN FAMILIE WEER WIL OPBOUWEN. OVER WELKE BERICHTEN HEB JE HET?

ALS JE MIJN MAÎTRESSE WORDT, ZOU IK JE NATUURLIJK NIETS KUNNEN WEIGEREN.
JE VROUW WIL IK WEL WORDEN, MAAR JE MAÎTRESSE NOOIT. DAARVOOR MOET JE BIJ LADY REDBUSH ZIJN.

HET KAN NIET EN DAT WEET JE BEST. IK KAN NIET MET EEN PROSTITUEE TROUWEN, OOK AL IS ZE VAN ADEL.
DAN DRING IK NIET LANGER AAN. WE ZIJN UITGEPRAAT.
ZET ME HIER AF, ALSTUBLIEFT.

OOIT ZUL JE UIT M'N HAND ETEN, ROTHSCHILD OF NIET...
EN?

EN NIETS. IK HEB NIETS UIT HEM KUNNEN KRIJGEN.
TOCH WEET HIJ MEER VAN DE AFSPRAAK TUSSEN ZIJN BROER EN WELLINGTON.

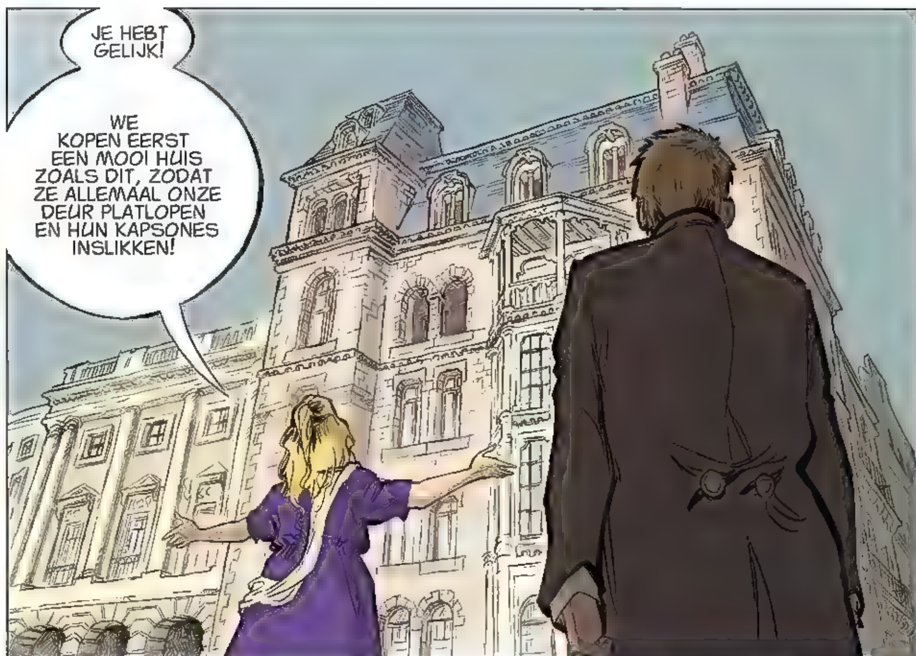
HIJ ZEI IETS OVER BERICHTEN. MAAR IK ZIE NIET HOE ROTHSCHILD VAN WELLINGTON BERICHTEN UIT BELGIË KAN KRIJGEN.
IK WEL. MET DUIVEN.

HOEZO, DUIVEN?
IK WEET DAT ROTHSCHILD MET POSTDUIVEN BRIEFJES UIT BELGIË KRIJGT. IK GEEF DIE AAN ELLIS.

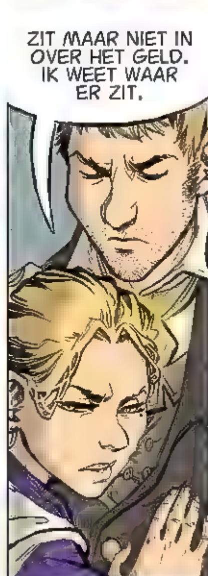
DAT IS 'T! HIJ ZEI TOCH DAT HIJ, OM ZIJN BELEGGINGEN TE LATEN GEDIJEN ALS EERSTE WILDE INZETTEN OP DE OVERWINNING OF DE NEDERLAAG VAN DE GEALLIEERDEN.
IK MOET HET IN- EN UITVLIEGEN VAN AL DIE STOMME VOGELS GAAN VOLGEN.

ALS IK HET NIEUWS VAN HET SLAGVELD KAN ONDERSCHEPPEN EN LEZEN VOORDAT HIJ HET KRIJGT...
DAN KUNNEN WE Z'N BEURSBEWEGINGEN VOOR ZIJN EN VAN DIE BUITENKANS PROFITEREN OM OPNIEUW FORTUIN TE MAKEN!

DAN KUNNEN WE WEER NAAR FRANKRIJK! EN ONZE LANDERIJEN EN ONZE TITEL TERUGKRIJGEN!
NIET VOORDAT IEDEREEN DIE ONS HONDS HEEFT BEHANDELD AAN ONZE VOETEN LIGT!

JE HEBT GELIJK!
WE KOPEN EERST EEN MOOI HUIS ZOALS DIT, ZODAT ZE ALLEMAAL ONZE DEUR PLATLOPEN EN HUN KAPSONES INSLIKKEN!

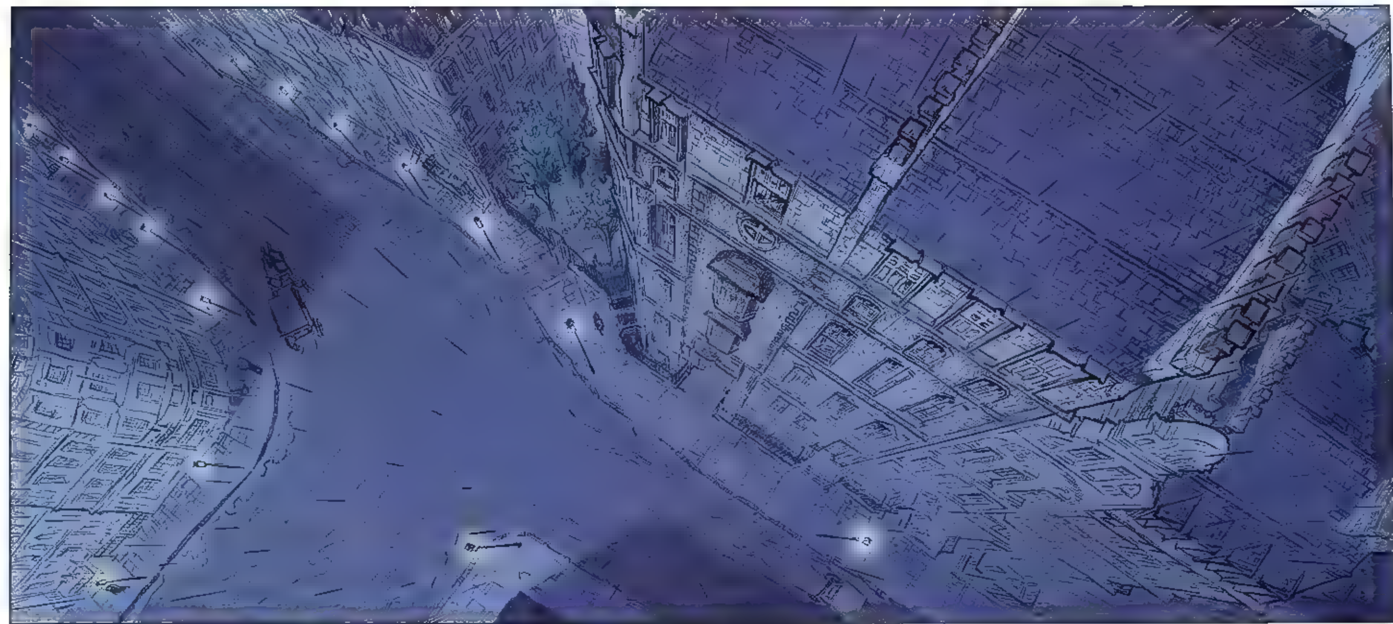

O, CHRISTIAN! DEZE KEER LUKT 'T! IK WEET 'T ZEKER, WE KOMEN ER WEER BOVENOP!
JE VERGEET IETS. WE HEBBEN GEEN PENNY OM TE INVESTEREN. EN GEEN INLEG... GEEN WINST.

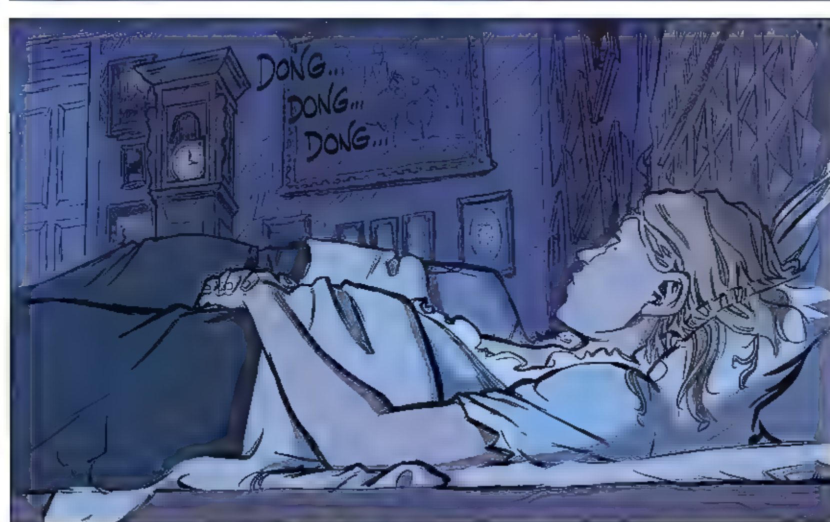

ZIT MAAR NIET IN OVER HET GELD. IK WEET WAAR ER ZIT.

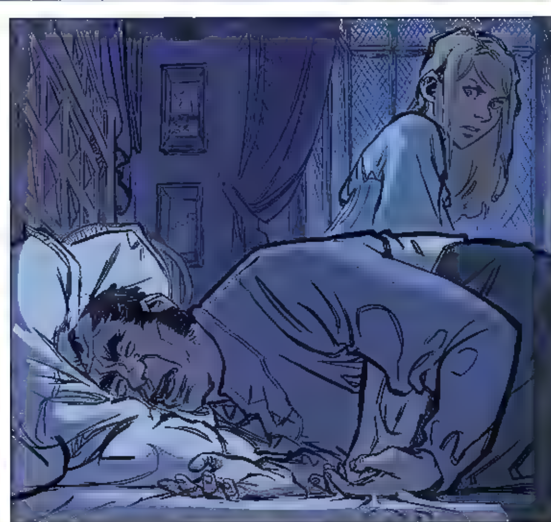

WAT BEDOEL JE? WAAR? BIJ ROTHSCHILD?
NEE. IN LONDEN HEBBEN NIET ALLEEN DE ROTHSCHILDS GELD...

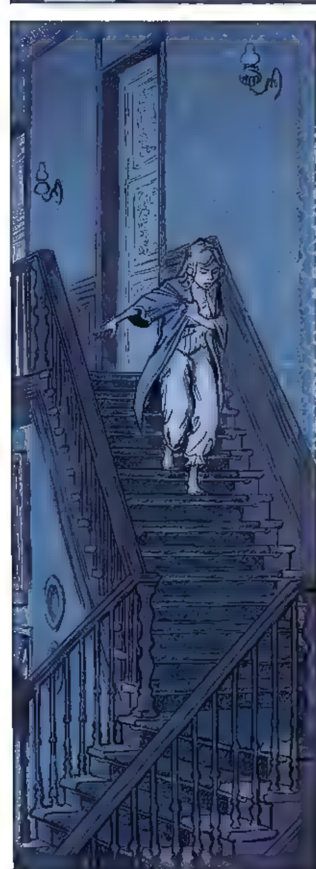

IK KEN EEN STINKEND RIJKE LORD DIE ME NOOIT GENOEG KAN VERGOEDEN VOOR WAT HIJ ME HEEFT AFGENOMEN...

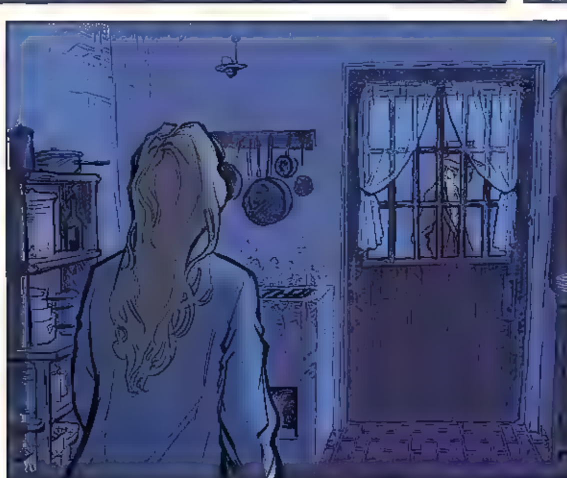
KOM, NAAR HUIS. HET GAAT REGENEN.

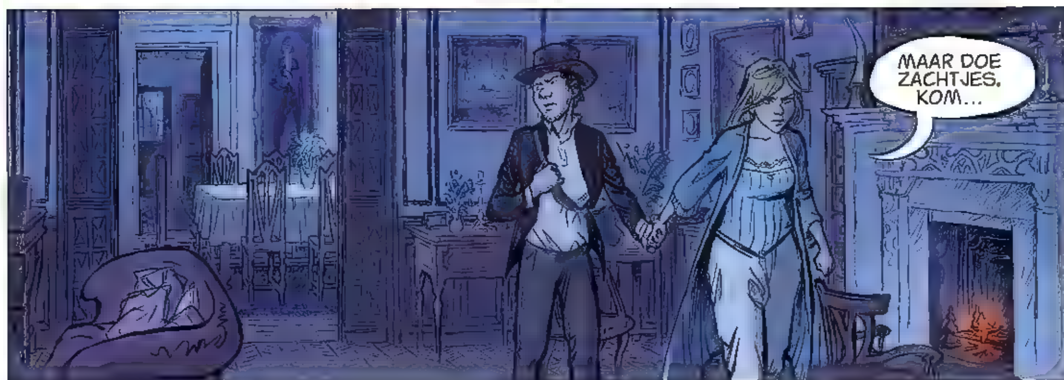

DONG...
DONG...
DONG...

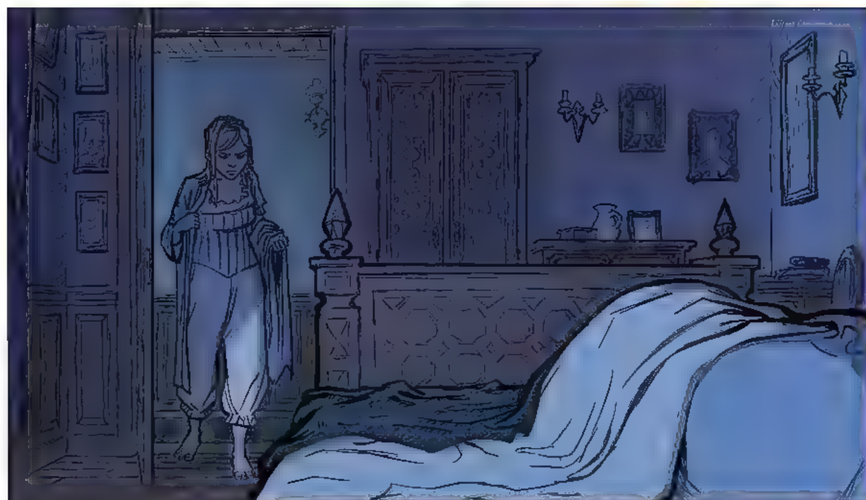

KAN HET? IS ER IEMAND?
NEE. ALS HIJ ME LAAT KOMEN, GEEFT HIJ ZIJN BEDIENDEN VRIJ OM NIET GESTOORD TE WORDEN.

MAAR DOE ZACHTJES. KOM...

DAT KASTJE, DAAR...

KON JE NIET AAN DE SLEUTEL KOMEN?
NEE. MAAR IK WEET WEL DAT HIJ ER NET EEN PAK GELD IN HEEFT GELEGD. DIT IS HET MOMENT.
JIJ HEBT GEMAKKELIJK PRATEN.

IK LAAT JE ALLEEN. ALS HIJ WAKKER WORDT, MOET IK ER ZIJN. JE KUNT DOOR DE KEUKEN WEGGAAN.
JA. EN OOK GOEDENACHT, HÈ...

?!

WAAR WAS JE?
IK WAS... U WEET WEL... IN DE BADKAMER...

LEUGENACHTIG KRENG! IK BEN ER GAAN KIJKEN. DAAR WAS JE NIET.
O, VERGEEF ME. IK HAD HONGER. IK HAD DE HELE DAG NOG NIETS GEGETEN.

KRAK
WAT IS DAT? WAT GEBEURT ER?

ER IS IEMAND BENEDEN!
NEE! WACHT...

GA NIET ALLEEN. DAT IS GEVAARLIJK!
IK HEB NIEMAND NODIG! IK BEN IN M'N EIGEN HUIS!

AH! DE SCHURK! HIJ BESTEELT ME!

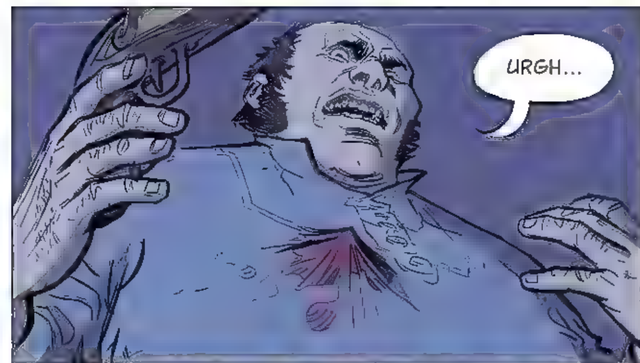

NEE! WACHT!
AH, U BENT ZEKER DE EIGENAAR?
WAT DOET U ZO LAAT NOG OP? MOET U NIET IN BED LIGGEN?

HIJ STEEKT DE DRAAK MET ME! HOE BEN JE BINNENGEKOMEN?
WAT DACHT U? DOOR DE DEUR, ZOALS IEDEREEN...

KLEINE SMEERLAP! JE ZULT MINDER PRAATJES HEBBEN MET EEN GAT IN JE KOP!
GA UW GANG! ALS U DAT LEUK VINDT...

HOE RAAD JE HET.

IK ZAL JE...
?!

URGH...

TSJAK!!
!!!

FLOTSJ

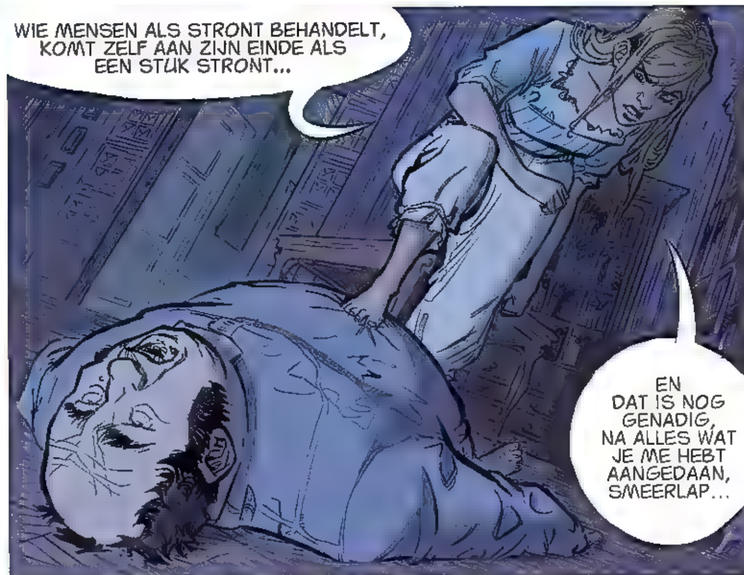

WEL, JE HEBT JE NIET INGEHOUDEN.
DAT VIEZE ZWIJN VERDIENDE HET.
JE HEBT WEL NET DE VADER VAN JE KIND OMGEBRACHT...

MAAK JE NIET DRUK. DAT KIND WACHT HETZELFDE LOT ALS ZIJN VADER.
ALS JE DAT MAAR WEET...

GOED. IK BEN WEG. RUIM JIJ DE BOEL MAAR OP.
NIKS DAARVAN. DIT ZIET ER PRIMA UIT: GEWOON EEN UIT DE HAND GELOPEN INBRAAK.
SCHIET OP. WE ZIEN ELKAAR THUIS, ZOALS AFGESPROKEN.

TJA, MY LORD, DAT HAD U NIET GEDACHT, HÈ?

WIE MENSEN ALS STRONT BEHANDELT, KOMT ZELF AAN ZIJN EINDE ALS EEN STUK STRONT...
EN DAT IS NOG GENADIG, NA ALLES WAT JE ME HEBT AANGEDAAN, SMEERLAP...

DE VOLGENDE OCHTEND.

WAT ZEG JE? BIJ HEM THUIS?!

JA, EEN UIT DE HAND GELOPEN INBRAAK. HIJ HAD ZIJN PISTOOL NOG IN ZIJN HAND.

HIJ WILDE DE DIEVEN ZEKER IN Z'N EENTJE VERJAGEN.

HIJ VOND ZICHZELF ALTIJD AL STERKER DAN DE REST.

WAAR MOET 'T HEEN MET DIT LAND ALS DE RIJKEN NU AL BESTOLEN WORDEN!

U HEBT NAAR ONS GEVRAAGD, MEESTER?

HA! ELLIS. IK VERWACHT VANDAAG OF TEN LAATSTE MORGEN HEEL BELANGRIJK NIEUWS UIT BELGIË.

IK WIL DAT IEMAND DE KLOK ROND BIJ DE DUIVEN BLIJFT.

TOT UW ORDERS, MEESTER. DE KLOK ROND. WE ZULLEN ER ZIJN.

ZIE JE, JACOB, ELLIS IS EEN PUMMEL, MAAR ZOLANG HIJ HIER IS, KAN MIJ TENMINSTE NIETS GEBEUREN.

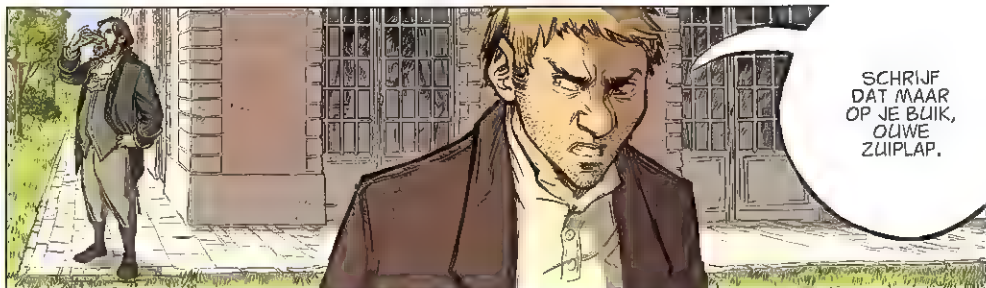
BEHALVE ALS HIJ JE BESTEELT EN VERMOORDT...

ONZIN!

HOE KOM JE ERBIJ?!

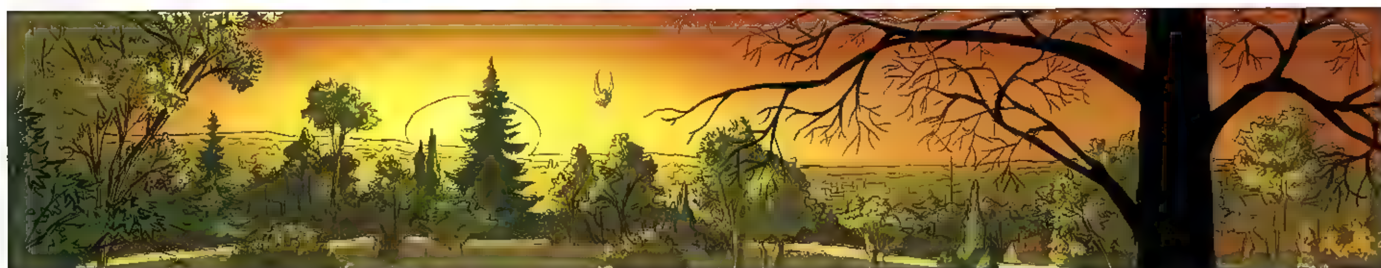
EN WAAROM ZIJN FRANSE KNECHTJE NIET, NU WE TOCH BEZIG ZIJN?...

GA NAAR DE DUIVENTIL. ALS ER BRIEFJES KOMEN, WAARSCHUW JE MIJ EERST. EN JE GAAT ONDER GEEN BEDING WEG. BEGREPEN?
JA, BAAS. IK KOM U HALEN...

SCHRIJF DAT MAAR OP JE BUIK, OUWE ZUIPLAP.

GOED. WE ZITTEN MET ELKAAR OPGESCHEEPT TERWIJL ELLIS AAN DE GIN ZIT. MAAR DE EERSTE VAN JULLIE DIE OP M'N HOOFD SCHIJT, KEER IK BINNENSTEBUITEN!

HA! EINDELIJK. IK VERVEELDE ME DOOD.

HOPELIJK KOM JE UIT BELGIË, KIPPETJE. ANDERS RIJG IK JE AAN 'T SPIT VOOR HET AVONDETEN.

RUSTIG MAAR... RUSTIG, KERELTJE.

"BONAPARTE VERSLAGEN. BRITTANIA RULES".
HOERA! DE KLEINE KORPORAAL HEEFT EINDELIJK IN 'T ZAND GEBETEN.

NU ZIJN WIJ AAN ZET.
HEY!

WAAR GA JIJ NAARTOE, JONGEN?

WIE ZEI DAT JE JE POST MOCHT VERLATEN!?
AU! U... U DOET ME PIJN! IK... HEB EEN BRIEFJE...
WAT WILDE JIJ DAARMEE DOEN? GEEF OP!

IK GING 'T U BRENGEN. ECHT WAAR...
DAT HEB IK JE NOOIT GEVRAAGD. JE MOEST MIJ ROEPEN. JIJ MAG NOOIT AAN BERICHTEN VAN DE MEESTER ZITTEN.

UHN!
GET IT?!
BAF

ALS JE HET WEER DOET, RUK IK JE ARM AF. BEGREPEN?

LONDON STOCK EXCHANGE.
WAAR WACHT IEDEREEN OP?
OP ROTHSCHILD.
IN ALLE VROEGTE GING HET GERUCHT AL DAT HIJ VANDAAG ZELF ZAKEN KOMT DOEN.

WAT KUNNEN WIJ MEER DOEN DAN ZIJ? WE HEBBEN NIET EENS EEN VERGUNNING OM BINNEN TE KOMEN.
MAAK JE NIET DRUK.
IK HEB EEN AGENT GEHUURD DIE ONZE ORDERS DOORGEEFT. WE MOETEN GEWOON SLIMMER ZIJN DAN DE ANDEREN. DAT IS VAST NIET MOEILIJK.

DAAR IS HIJ!

DAT IS BARON ROTHSCHILD ZELF!
DAN IS DE OORLOG VOORBIJ!
MAAR WIE HEEFT ER GEWONNEN?

GA NAAR ONZE AGENT EN HOU ME OP DE HOOGTE.

EN DOE VOORAL NIETS ZONDER MIJ IN TE LICHTEN. GESNAPT?
MAAK JE GEEN ZORGEN. WE DWINGEN ZE OP DE KNIEËN.

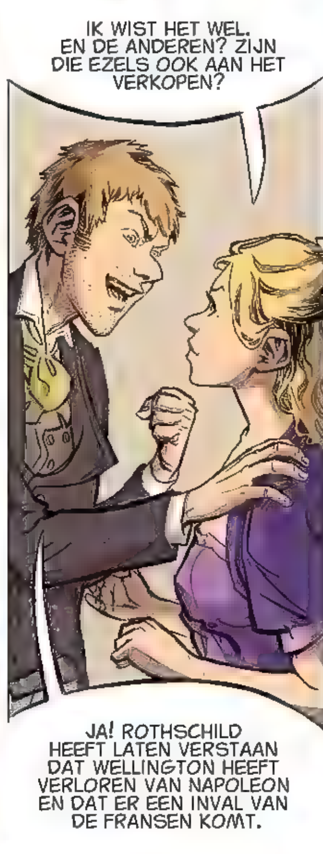

WAT IS ER, LIEFJE? JE LIJKT ZO VERLOREN...

HOEZO?
ALS JE FORTUIN WILT MAKEN, MOET JE NIET HIER ZIJN.
EN ALS DAT JE GELIEFDE WAS DIE DAAR BINNENGING, IS HIJ JE NU AL VERGETEN.

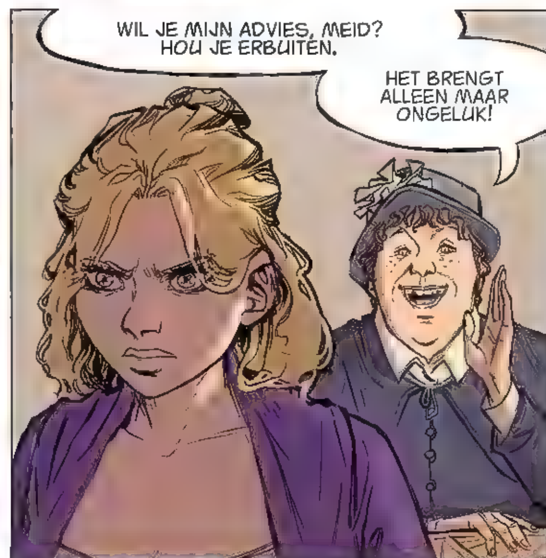
ALS ZE EENMAAL DAAR ZIJN, ZIEN ZE ALLEEN NOG MAAR HET GELD!
WAT WEET U VAN GELD?

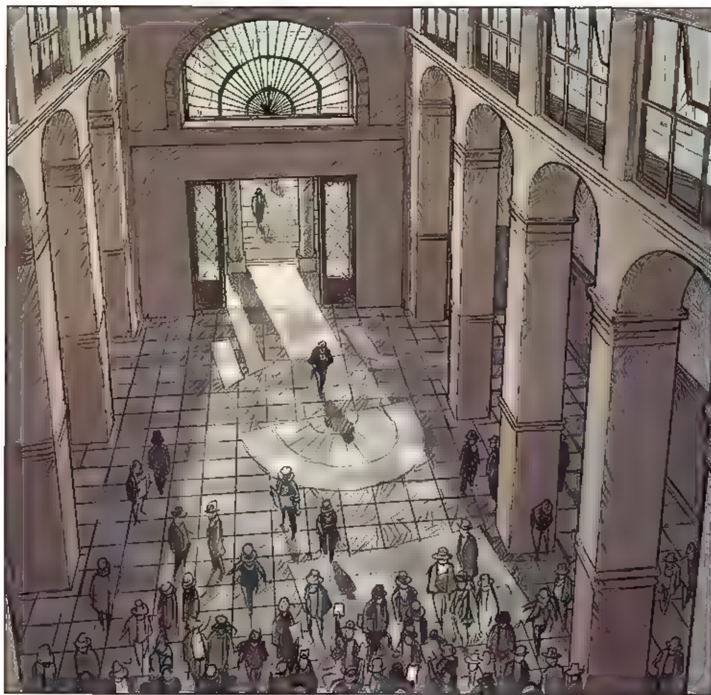
EN HIJ IS NIET MIJN GELIEFDE. HIJ IS MIJN BROER.
CHARLOTTE!

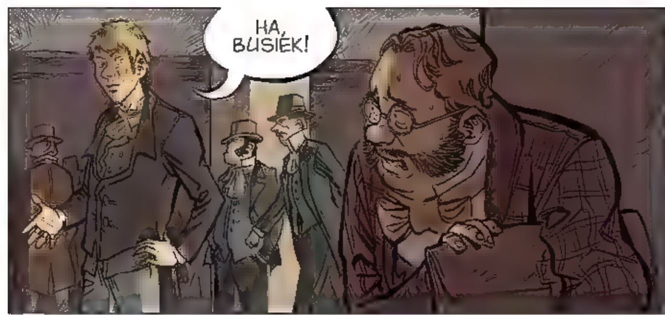
NOU, WAT GEBEURT ER BINNEN?
WAT JE HEBT VOORSPELD: ROTHSCHILD VERKOOPT. HIJ DOET AL Z'N ENGLISH CONSULS VAN DE HAND.
ALSOF HIJ VANAVOND HET LAND VERLAAT!

IK WIST HET WEL. EN DE ANDEREN? ZIJN DIE EZELS OOK AAN HET VERKOPEN?
JA! ROTHSCHILD HEEFT LATEN VERSTAAN DAT WELLINGTON HEEFT VERLOREN VAN NAPOLEON EN DAT ER EEN INVAL VAN DE FRANSEN KOMT.

IEDEREEN DENKT NU DAT DE BRITSE ECONOMIE ZAL INSTORTEN. DUS ZE VERKOPEN ALS WAANZINNIGEN.
PERFECT. HOU ONZE AGENT ZO LANG MOGELIJK IN TOOM.
ZODRA DE KOERS VAN DE ENGLISH CONSULS GEKELDERD IS, KOOPT ROTHSCHILD ALLES OP TEGEN DUMPPRIJZEN.
EN WANNEER HET NIEUWS VAN DE OVERWINNING KOMT, ZULLEN DE KOERSEN PIEKEN...

GA TERUG EN HOU ROTHSCHILD IN DE GATEN. HIJ ZAL STIEKEM TOESLAAN.
WE MOETEN DAN DIRECT HETZELFDE DOEN.

NEE MAAR, DIT IS ONGEBRUIKELIJK, BEN JIJ ER OOK ZO DOOR GEBETEN?

WIL JE MIJN ADVIES, MEID? HOU JE ERBUITEN.
HET BRENGT ALLEEN MAAR ONGELUK!

HA, BUSIEK!

EN, HOE VER STAAN WE?
HET IS WAANZIN WAT U ME LAAT DOEN!
ALLE COLLEGA'S VOLGEN ROTHSCHILD EN MIJ VRAAGT U TE WACHTEN.

WAAR WACHT U TOCH OP? ALS NAPOLEON ENGELAND BINNENVALT, OVERLEEFT DE BEURS HET NIET.

ZIET ROTHSCHILD ERUIT ALS EEN MAN DIE NET ALLES HEEFT VERLOREN?
NEE... NIET BEPAALD...

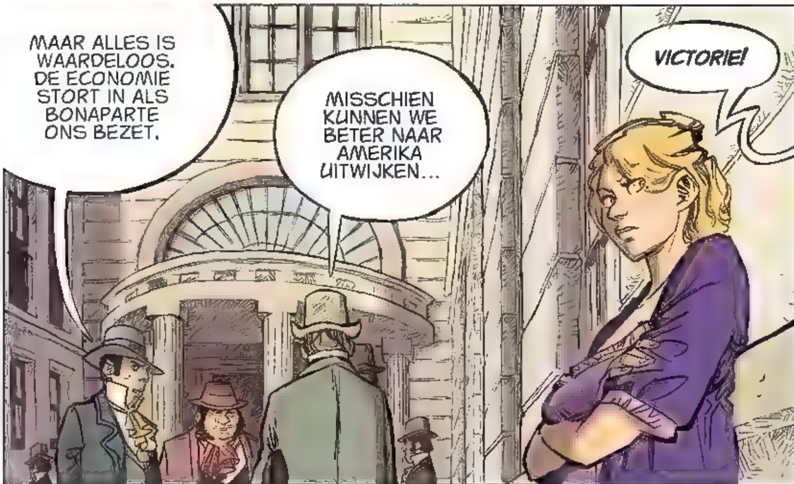

HIJ WACHT HET GOEDE MOMENT AF.
DE ENGLISH CONSUL NOTEERT 5 PENCE!

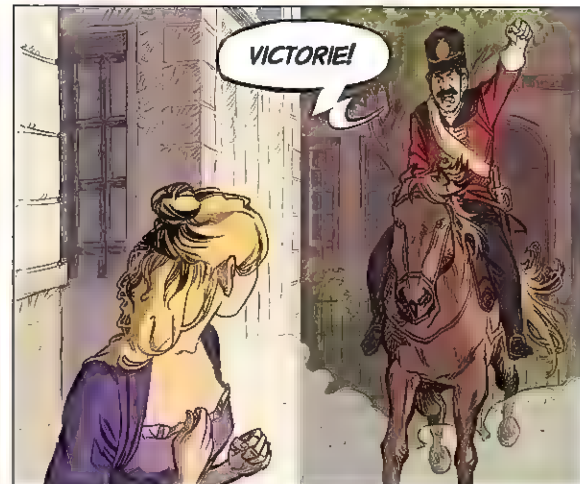

HET AANDEEL STAAT OP Z'N LAAGST. BIJ DE OPENING WAS HET £2,50 WAARD.
KIJK, ROTHSCHILD GAAT IN DE AANVAL.

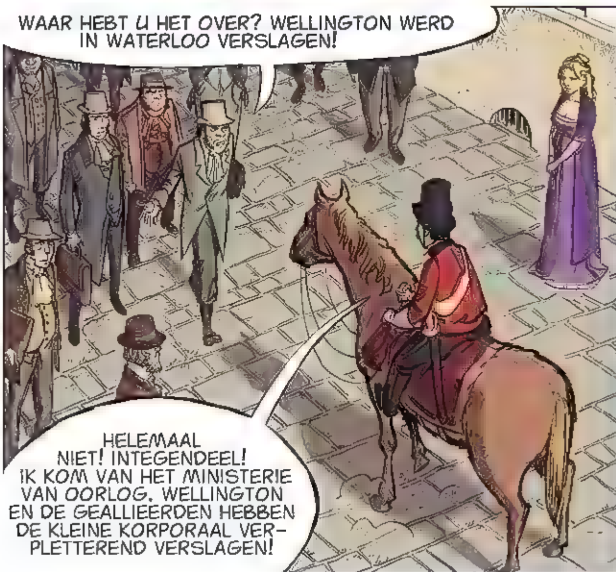

HET IS ZOVER. KOOP ALLES WAT U TE PAKKEN KRIJGT. MAAR DISCREET.
IK KOOP!
IK KOOP!

HUP! SLA JE SLAG, MAKKER...

HEBT U ALLES KUNNEN VERKOPEN?
JA. IK SNAP ER NIETS MEER VAN!
DE TRADERS VAN ROTHSCHILD ZIJN ALLES AAN HET OPKOPEN.

MAAR ALLES IS WAARDELOOS. DE ECONOMIE STORT IN ALS BONAPARTE ONS BEZET.
MISSCHIEN KUNNEN WE BETER NAAR AMERIKA UITWIJKEN...
VICTORIE!

VICTORIE!

WAAR HEBT U HET OVER? WELLINGTON WERD IN WATERLOO VERSLAGEN!
HELEMAAL NIET! INTEGENDEEL! IK KOM VAN HET MINISTERIE VAN OORLOG. WELLINGTON EN DE GEALLIEERDEN HEBBEN DE KLEINE KORPORAAL VERPLETTEREND VERSLAGEN!

DE AANDELEN ZULLEN STIJGEN! WE MOETEN KOPEN!

TE LAAT, HEREN. WIJ ZIJN U VOOR GEWEEST. EN ROTHSCHILD HEEFT VAST ALLEEN MAAR KRUIMELS OVERGELATEN...

GENIET VAN JE SUCCES, MEID. HET ZAL NIET LANGER DUREN DAN EEN STROVUUR.
GELD ZOEKT GELD. JE STAAT OP EEN HELLEND VLAK DAT NOOIT MEER RECHT KOMT. NOOIT MEER!

BEDANKT. MAAR ADVIES VAN EEN VROUW DIE MAAR DRIE APPELS PER DAG VERKOOPT, KAN IK WEL MISSEN.
ZOALS JE WILT, MEID. ZOALS JE WILT...

DAG ELLIS. IS ER NOG NIEUWS?

JA, MENEER. HET NIEUWS VAN WELLINGTONS' OVERWINNING BIJ WATERLOO IS BEVESTIGD.

MOOI. INTUSSEN HEBBEN WIJ ONZE PLANNEN KUNNEN UITVOEREN...

MENEER?

WAT IS ER?

ER HEEFT NOG IEMAND ENGLISH CONSULS GEKOCHT VOORDAT DE OVER-WINNING BEKEND WAS.

DAT KAN NIET. WIE ZOU ZO STOM ZIJN GEWEEST OM DAT TE DOEN?

BEHALVE ALS HIJ WIST WAT ER IN WATERLOO ECHT WAS GEBEURD...

DAT KAN WEL KLOPPEN, DENK IK. IK WEET ZELFS WIE.

ELLIS?

IK KOM TERUG, MY LORD.

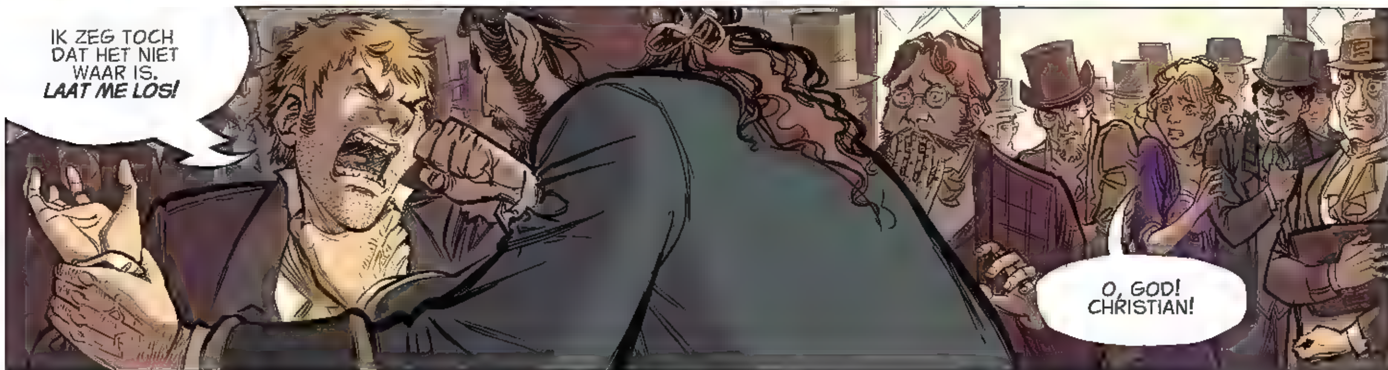

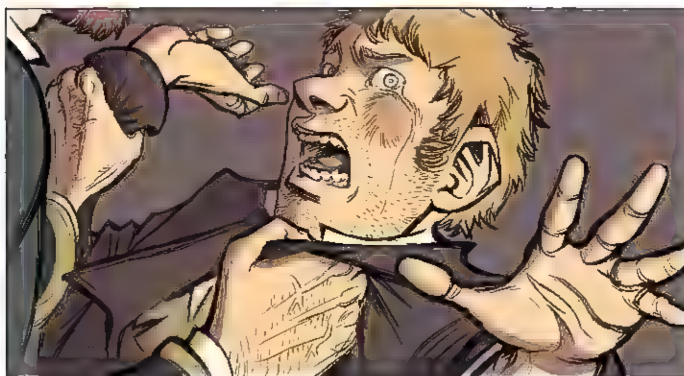

WELLINGTON HEEFT GEWONNEN!
ENGELAND IS GERED!
BONAPARTE IS VERSLAGEN!

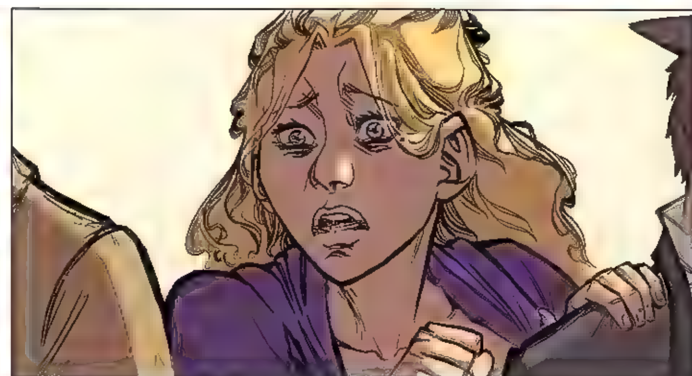

WAT ZULLEN ZE SCHRIKKEN ALS ZE MERKEN DAT ZE BEDOT ZIJN!
EN DOOR EEN VROUW... ALS ZE DAT WISTEN...

ZE ZULLEN HET SNEL WETEN EN DAN VOLGT DE REKENING, MEISJE...
HEB IK U IETS GEVRAAGD, MISSCHIEN?

LAAT ME LOS!

IK ZEG TOCH DAT HET NIET WAAR IS. LAAT ME LOS!
O, GOD! CHRISTIAN!

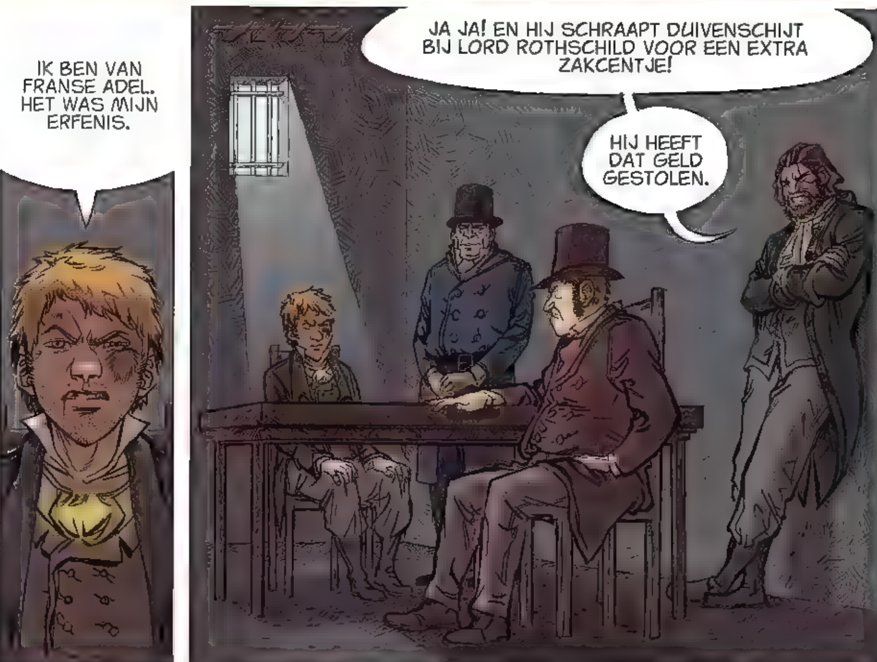

O, HEER... ZE ZULLEN MIJ OOK ARRESTEREN.
CHRISTIAN ZAL VERTELLEN DAT IK MILLIGAN HEB GEDOOD! IK MOET WEG UIT LONDEN... MAAR WAARHEEN?

GENIET VAN JE SUCCES, MEID...
THE SLAUGHTERED LA
IRISH PU
HET ZAL NIET LANGER DUREN DAN EEN STROVUUR.

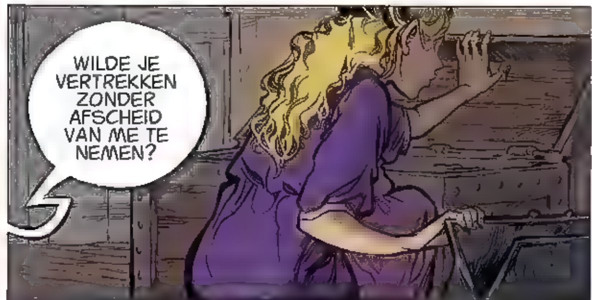

IK VRAAG HET NOG EENS: HOE KOM JE AAN HET GELD WAARMEE JE SPECULEERDE?
HET IS MIJN EIGEN GELD.

IK BEN VAN FRANSE ADEL. HET WAS MIJN ERFENIS.
JA JA! EN HIJ SCHRAAPT DUIVENSCHIJT BIJ LORD ROTHSCHILD VOOR EEN EXTRA ZAKCENTJE!
HIJ HEEFT DAT GELD GESTOLEN.

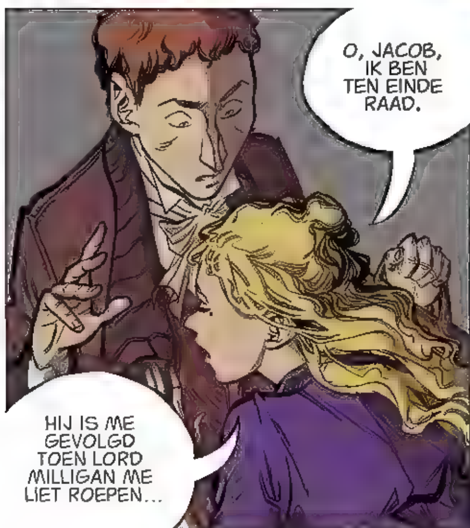
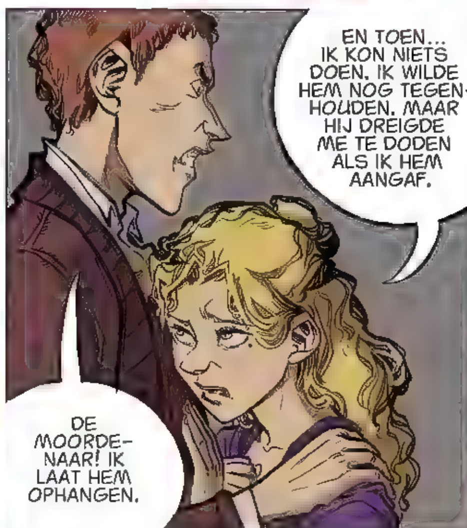

VREEMD GENOEG IS DE SOM WAAROVER JE BESCHIKTE PRECIES WAT ER BIJ LORD MILLIGAN VERDWEEN OP DE AVOND DAT HIJ WERD VERMOORD.
WAT GEEN GROOT VERLIES VOOR DE MENSHEID WAS...

KLAK

WILDE JE VERTREKKEN ZONDER AFSCHEID VAN ME TE NEMEN?

JACOB! HOE WIST JE DAT?
VOOR EEN BANK-BRIEFJE VERKOOPT LADY REDBUSH NOG HAAR EIGEN MOEDER.

IK HAD OOK MET DE POLITIE KUNNEN KOMEN EN JE LATEN OPPAKKEN.
WAAROM? WAT HEEFT CHRISTIAN VERTELD?
NIETS. GELUKKIG VOOR JOU. ALLEEN IK WEET DAT HIJ JE BROER IS.

O, JACOB, IK BEN TEN EINDE RAAD.
HIJ IS ME GEVOLGD TOEN LORD MILLIGAN ME LIET ROEPEN...

EN TOEN... IK KON NIETS DOEN. IK WILDE HEM NOG TEGEN-HOUDEN. MAAR HIJ DREIGDE ME TE DODEN ALS IK HEM AANGAF.
DE MOORDE-NAAR! IK LAAT HEM OPHANGEN.

ARM KIND...
WAS TOCH METEEN BIJ MIJ GEKOMEN.
IK ZOU JE HEBBEN BE-SCHERMD...

MAAR ALS HIJ 'T IN Z'N HOOFD KRIJGT OM TE ZEGGEN DAT HIJ DOOR JOU BIJ MILLIGAN KWAM, ARRESTEREN ZE JE ALS MEDEPLICHTIGE. EN DAN GA JE NET ALS JE BROER NAAR HET SCHAVOT.

O, NEE... WAT ERG!

JE HEBT GELIJK. JE MOET HET LAND UIT, TERUG NAAR FRANKRIJK.

NU BONAPARTE VERSLAGEN IS, ZAL DAAR DE RUST WEERKEREN. JE KUNT JE BEZITTINGEN TERUGKRIJGEN!

PAK JE BOELTJE. WE ZOEKEN EEN POSTKOETS NAAR DOVER. DAAR STEEK JE OVER NAAR FRANKRIJK.

MAAR, JACOB... DAT KAN NIET. IK HEB GEEN GELD VOOR DE BOOT. CHRISTIAN GEBRUIKTE AL ONS SPAARGELD.

IK KAN DE REIS NIET BETALEN, NOCH HET LEVEN IN PARIJS...

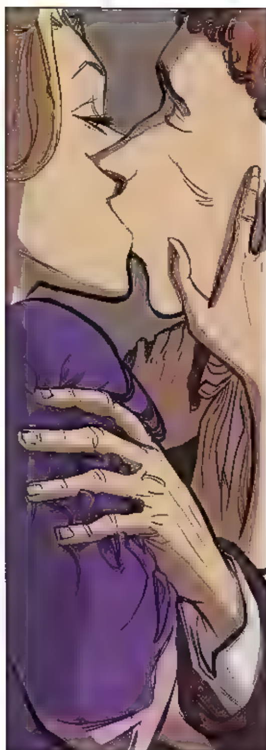
NATUURLIJK... HIER, DIT IS VOOR JOU.

MAAR... JACOB! WAT EEN BOEL GELD!

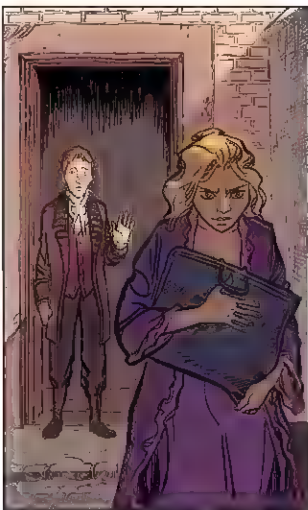
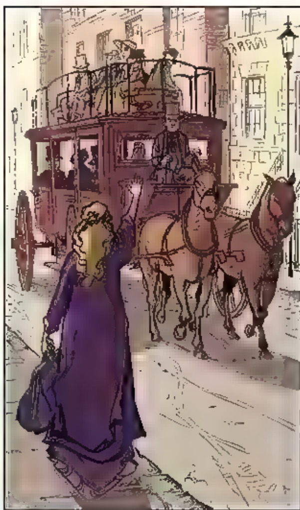
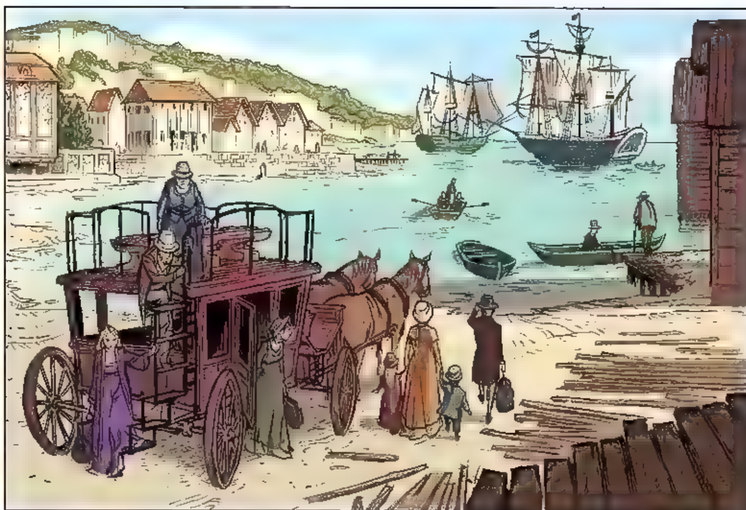
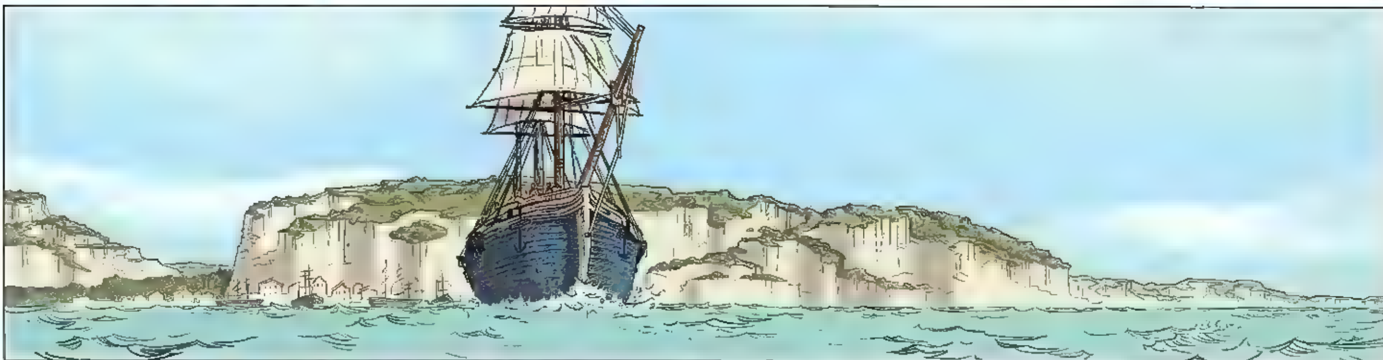
DE CONSULS DIE JE BROER GOEDKOOP INKOCHT, HEB IK MET WINST WEER VERKOCHT.

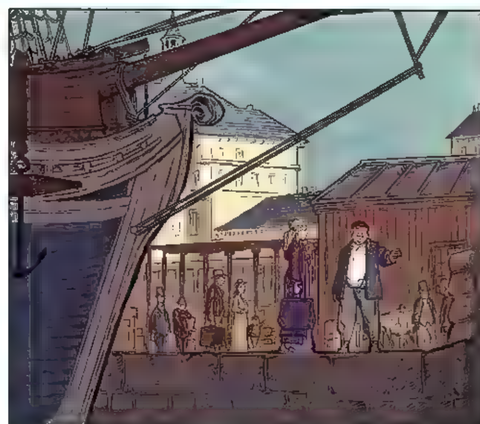
DE SOM VAN DE DIEFSTAL GAAT NAAR DE POLITIE EN DE REST IS VOOR JOU.

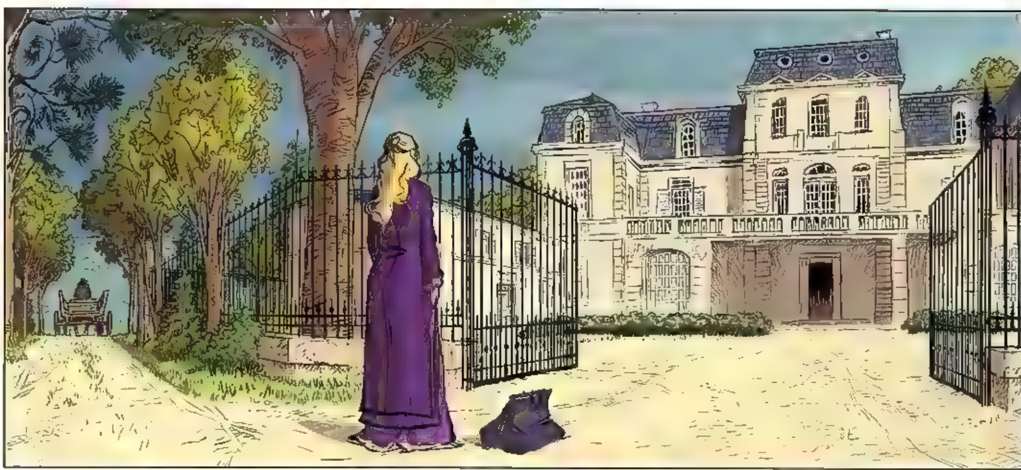
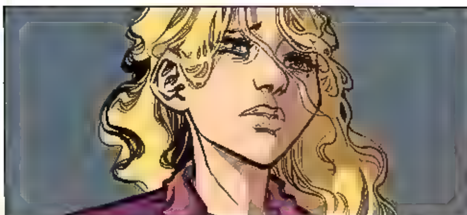
O, DANK JE, JACOB! DANK JE!

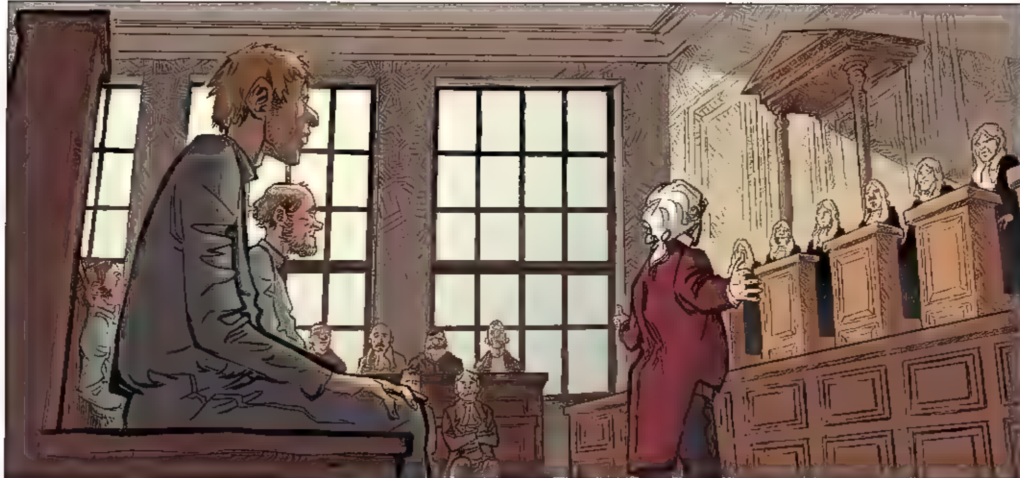

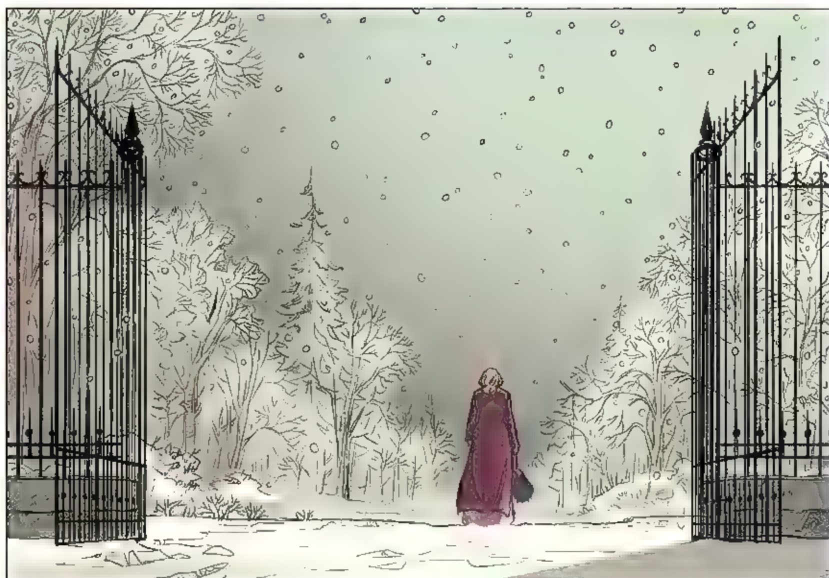

PARIJS. LE PALAIS ROYAL. EEN JAAR LATER.

...SLAAPT NOG...

...IN ÉÉN KLAP ALLES KWIJT...

...ZE SLOEG ME. LEKKER WAS DAT...

...LEKKERE LAMSBOUT...

...IN ÉÉN KLAP ALLES KWIJT...

DAT KON TOCH ZO NIET DUREN MET DIE 'ONVINDBARE KAMER'!* DE KONING HAD GELIJK HEM TE ONTBINDEN...

ALS HET WAS OM DE LIBERALEN DE MONARCHIE TE LATEN UITHOLLEN, WAS HET NIET DE MOEITE...

HAD U SOMS LIEVER DE WITTE TERREUR DIE BLIND TOESLOEG?

HIJ HEEFT GELIJK. MET DE LIBERALEN KUN JE TENMINSTE ZAKENDOEN!

IK HEB HAAR RAAD GEVOLGD. EN IN ENKELE MAANDEN HEB IK M'N KAPITAAL VERDUBBELD...

HOE JE NAAR HAAR KIJKT, BEVALT ME NIET. AL LAAT ZE JE VEEL GELD VERDIENEN...

WEL, LIEVE. IK WAS ZO DOM ME MEER TE AMUSEREN MET HAAR BUURVROUWEN. DAT KOSTTE ME EEN FORTUIN.

O! JE BENT ONVERBETERLIJK!

PARDON, HEBT U HET OVER CHARLOTTE DE SAINT-HUBERT?

NATUURLIJK! OVER WIE ANDERS?

EN WAAR KAN IK DIE DAME VINDEN?

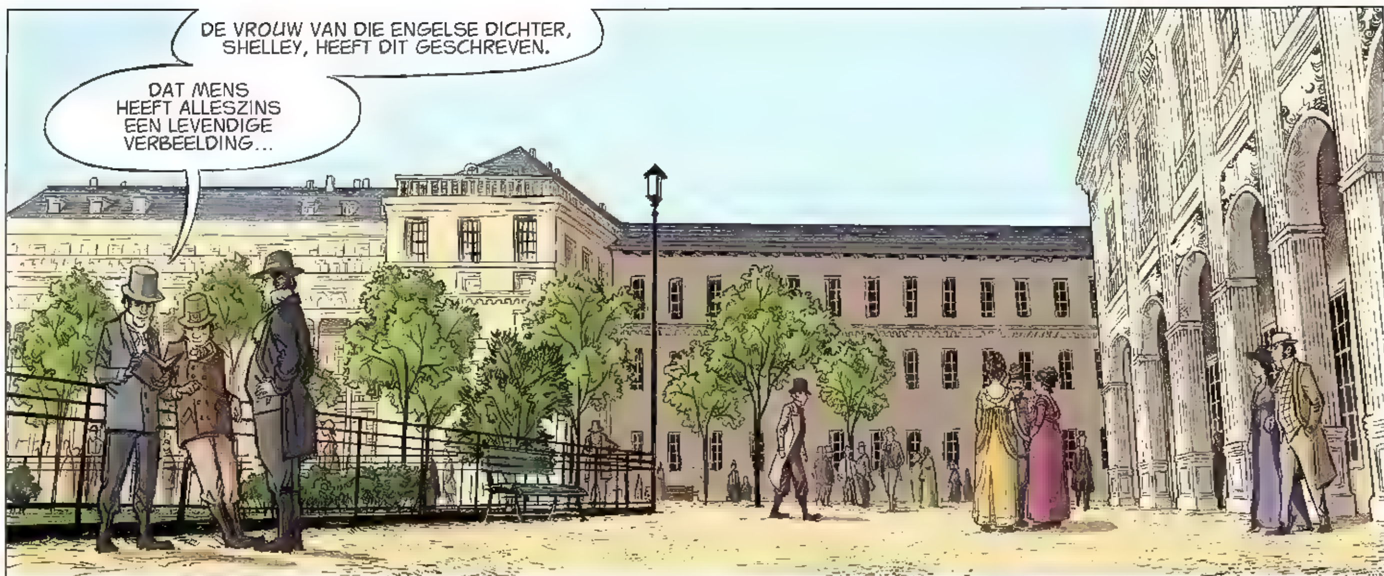
ONDER DE ARCADE. JE KAN HAAR NIET MISSEN. MENSEN STAAN IN DE RIJ VOOR HAAR ADVIES.

IK ZWEER JE DAT IK HEM ERGENS VAN KEN.

NATUURLIJK. HET IS JAMES ROTHSCHILD. IK LAS DAT HIJ IN PARIJS EEN FILIAAL VAN HUN BANK KWAM OPZETTEN.

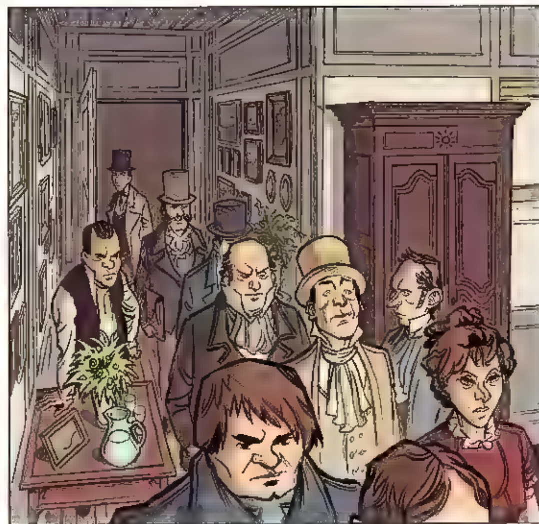
EEN ROTHSCHILD? HEEFT DIE RAAD NODIG VAN DIE SLET?

* ZO NOEMDE KONING LODEWIJK XVIII SPOTTEND DE KAMER VAN AFGEVAARDIGDEN.

DE VROUW VAN DIE ENGELSE DICHTER, SHELLEY, HEEFT DIT GESCHREVEN.
DAT MENS HEEFT ALLESZINS EEN LEVENDIGE VERBEELDING...

DOORLOPEN! LOOP DOOR!

PARDON...
EXCUSEER...

IS DAT ZO?... EN BENT U ZEKER VAN UW BRONNEN?

BLIJF DAAR NIET STAAN, JONGEN!
LOOP DOOR, OF GEEF EEN ANDER JE PLAATS.

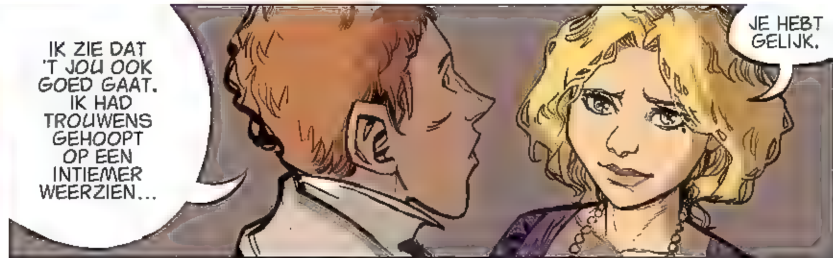

JACOB?...

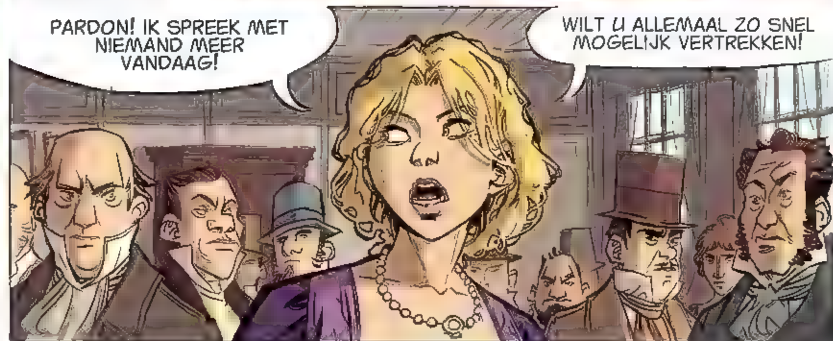

EXCUSEER MIJ...
MAAR... MAAR...

WAT EEN VERRASSING... JOU HAD IK HIER NIET VERWACHT, JACOB...
JACOB IS NIET MEER...

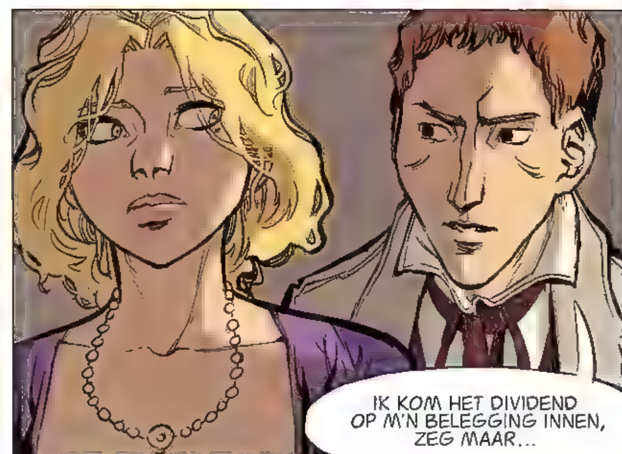

IK HEET NU JAMES EN IK BEN VOORGOED IN PARIJS.
DAT WEET IK.
IK KRIJG VAAK VRAGEN OVER "MM DE ROTHSCHILD FRÈRES". DIE SPECULATIE OP DE VAL VAN DE KEIZER WAS EEN GOED IDEE.

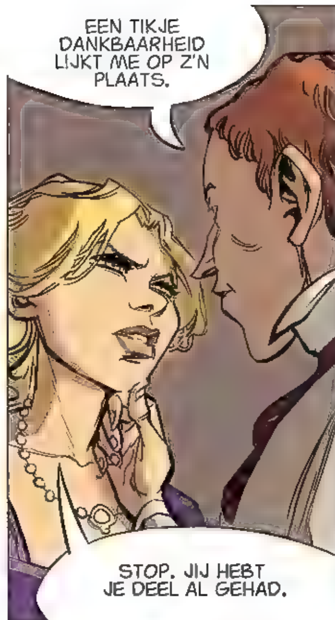

IK ZIE DAT 'T JOU OOK GOED GAAT. IK HAD TROUWENS GEHOOPT OP EEN INTIEMER WEERZIEN...
JE HEBT GELIJK.

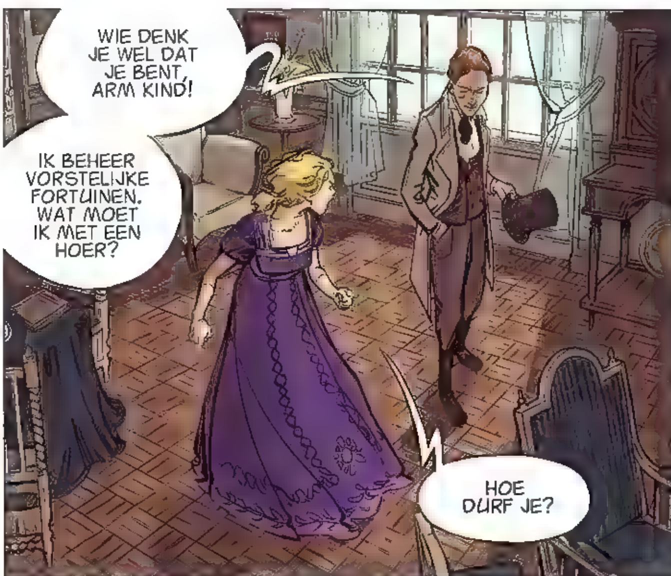

PARDON! IK SPREEK MET NIEMAND MEER VANDAAG!
WILT U ALLEMAAL ZO SNEL MOGELIJK VERTREKKEN!

HÉ! DRINGEN HOEFT NIET MEER!
WIE IS DIE MELKMUIL VOOR WIE ZE ONS LAAT STAAN?
HEB JE 'M NIET HERKEND? DAT IS JAMES ROTHSCHILD...

DAT IS GOED VOOR ONZE ZAKEN, TOCH?
EN? WAARAAN HEB IK JE BEZOEK TE DANKEN?

IK KOM HET DIVIDEND OP M'N BELEGGING INNEN, ZEG MAAR...

HOEZO?
HOUD JE NIET VAN DEN DOMME. DAT STAAT JE NIET.
IK ZIE DAT JE JE KAPITAAL PRIMA HEBT LATEN RENDEREN. EEN BEETJE DANKZIJ MIJ, TOCH?

EEN TIKJE DANKBAARHEID LIJKT ME OP Z'N PLAATS.
STOP. JIJ HEBT JE DEEL AL GEHAD.

ALS JE DAARVOOR KOMT, IS HET VOOR NIETS.
EN IK DIE DACHT DAT JE KWAM OM SAMEN TE WERKEN.
SAMEN KUNNEN WE ALLE BEURZEN DE BAAS.

WIE DENK JE WEL DAT JE BENT, ARM KIND!
IK BEHEER VORSTELIJKE FORTUINEN. WAT MOET IK MET EEN HOER?
HOE DURF JE?

ERUIT!
IK WIL JE NOOIT MEER ZIEN!

ZOALS JE WILT...
MAAR WE ZIEN ELKAAR TERUG, CHARLOTTE. EN JIJ ZULT EROM SMEKEN.

DAT ZWEER IK JE.

NEGEN MAANDEN LATER.

MEVROUW? U GAAT TE LAAT KOMEN.

JA, DANK JE, CLARISSE.

IK WEET NOG STEEDS NIET OF IK WEL GA.

NA WAT U ME VERTELDE, DENK IK DAT U GEEN KEUZE HEBT.

JE HEBT GELIJK. DE DEURWAARDERS KOMEN MORGEN TERUG OM WAT ONS NOG REST IN BESLAG TE NEMEN.

IK BEGRIJP NIET HOE IK ZOVEEL SLECHTE ZAKEN HEB KUNNEN OPSTAPELEN...

MM. DE ROTHSCHILD FRERES

JACOB...

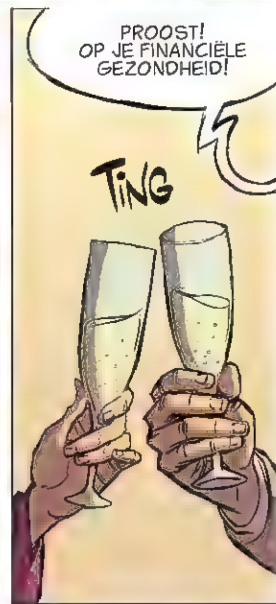
CHARLOTTE! EINDELIJK...

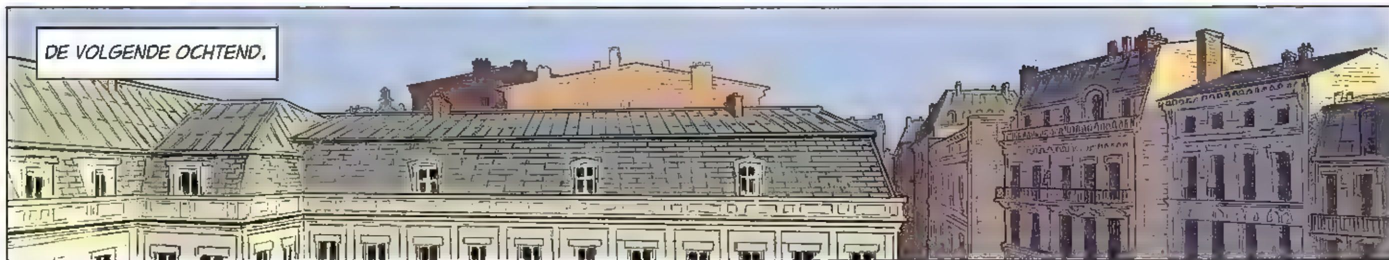
IK BEN BLIJ DAT JE HEBT WILLEN KOMEN...

IK DACHT DAT HET EEN RECEPTIE WAS...
JA, DAT IS HET OOK.
MET JOU ALS ENIGE GAST.

IK VREES DAT IK 'T NIET BEGRIJP...
ER IS ME TER ORE GEKOMEN DAT JE PROBLEMEN HEBT.
GEZIEN ONZE VROEGERE 'VRIENDSCHAP' WIL IK JE HELPEN.

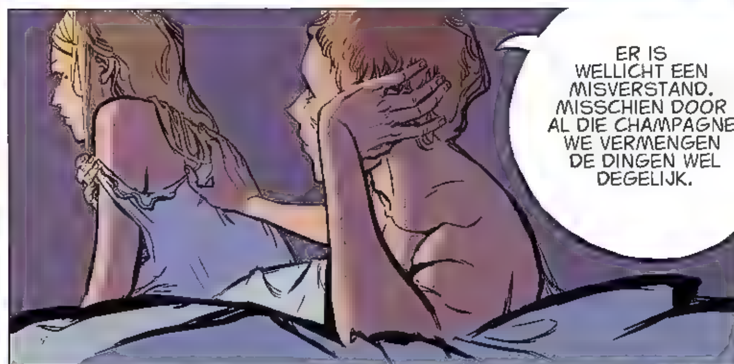

DAT IS HEEL AARDIG, JACOB. MAAR HET ZIT ME GEWOON EVEN NIET MEE. EEN PAAR ZAKEN ZIJN FOUT UITGEDRAAID VOOR MIJ.
IK BEGRIJP ER TROUWENS NIETS VAN...
EN NU BEN JE BLUT. IK WEET HET. VERTEL ME ALLES.

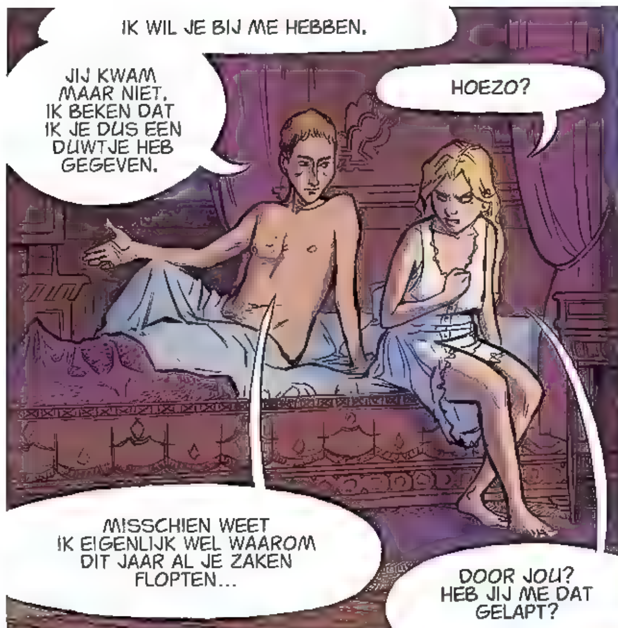

PROOST! OP JE FINANCIËLE GEZONDHEID!
TING

DE VOLGENDE OCHTEND.

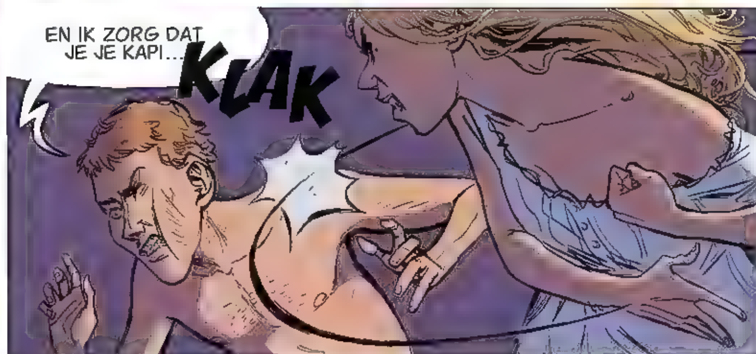

WAT DOE JE? JE GAAT TOCH NIET NU AL WEG?
TOCH WEL.

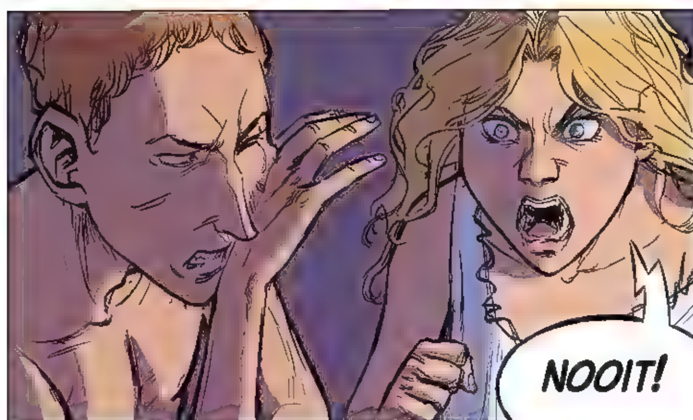

IK WEET NIET OF HET EEN GOED IDEE WAS HIER TE BLIJVEN SLAPEN. IK GA LIEVER NAAR HUIS. IK KOM LATER WEL TERUG OM OVER ZAKEN TE PRATEN.
IK HOU DE DINGEN LIEVER GESCHEIDEN.

ER IS WELLICHT EEN MISVERSTAND. MISSCHIEN DOOR AL DIE CHAMPAGNE. WE VERMENGEN DE DINGEN WEL DEGELIJK.

WORDT VERVOLGD...
BOISSERIE, GUILLAUME & MAFFRE
2011-2012

DE BANK

De kroniek van een familie in het hart van de bankwereld

De geschiedenis van het bankwezen is niet begonnen in 1815. Geldhandel was al een levendige praktijk in het Europa van de 12de en 13de eeuw. Er werden steeds meer handelsondernemingen opgericht en de koningen hadden steeds meer geld nodig. Maar pas in de 18de eeuw namen de banken in Frankrijk echt een hoge vlucht. Zelfs het rampzalige experiment van John Law tijdens het regentschap van Filips van Orléans kon die ontwikkeling niet stuiten.

Aan de vooravond van de Franse Revolutie bestond er al een grote verscheidenheid aan vormen van kredietverlening. Door de economische vooruitgang en omdat de Staat steeds meer geld moest lenen, vond al een spontane structurering van de geldhandel plaats. Maar ondanks pogingen tot hervorming door de keizerlijke overheid, konden die kredietvormen zich pas in alle vrijheid ontplooien ná de ondergang van het Napoleontische keizerrijk. Het verhaal van Charlotte en Christian de Saint-Hubert begint dan ook in 1815, enkele dagen vóór de nederlaag van Napoleon bij Waterloo. Ze zijn de kinderen van door de Franse Revolutie tot emigreren gedwongen adellijke ouders die de Terreur ontvlucht waren en die pas ruim twintig jaar later een veilige haven vonden in Londen. Met het fictieve verhaal van hun wederwaardigheden en die van hun afstammelingen willen de auteurs van deze serie de hele geschiedenis van het moderne bankwezen laten herleven.

Een dynastie van bankiers

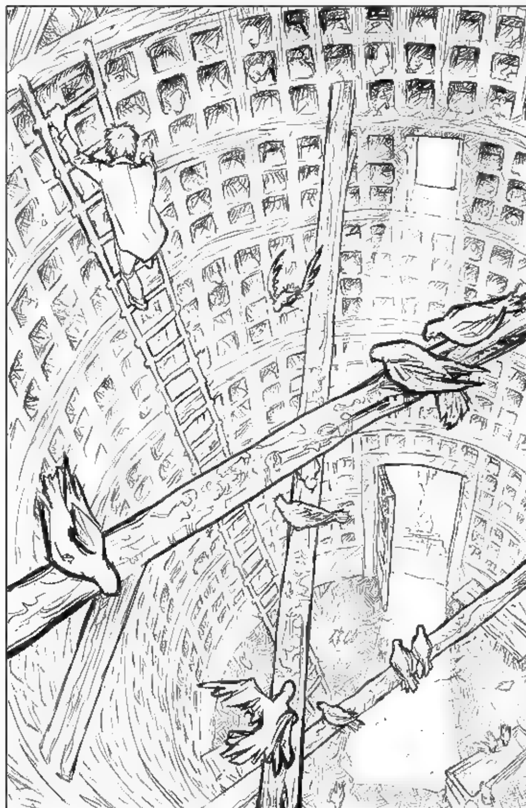
De naam Rothschild is onverbrekelijk verbonden met de geschiedenis van het moderne bankieren. Deze van oorsprong Duits-Joodse bankiersfamilie ontleent haar naam aan het opschrift *Zum roten Schilde* (Het rode schild) op de geveldecoratie van hun huis in Frankfurt am Main. De stichter van de dynastie, Mayer Amschel Rothschild (1744-1812), bewees Engeland en de bondgenoten tegen Frankrijk grote diensten. Zijn vijf zonen mochten in 1817 dan ook het voorvoegsel *de* of *von* toevoegen aan hun familienaam. In 1822 werden ze verheven tot baron door de Oostenrijkse keizer. Zij zouden toen al een eerste aanzet geven tot een economisch en financieel 'Europa'.

De oudste van de vijf broers, Amschel (1773-1855), kwam na de dood van zijn vader aan het hoofd van de bank in Frankfurt am Main. Salomon (1774-1855) richtte in 1821 de Weense vestiging op. Nathan (1777-1836) werd al in 1798 door zijn vader naar Engeland gestuurd. Hij was de Rothschild die de familie haar Europese invloed gaf, nadat hij briljant had gespeculeerd op de afloop van de slag bij Waterloo. Carl (1788-1855) stichtte de Napolitaanse Rothschildbank.

De benjamin, Jacob (1792-1868), ten slotte, richtte het Parijse filiaal op en werd de bankier van de koningen Louis XVIII, Charles X en Louis-Philippe. Hij liet zich voortaan James noemen.

Hij had het vak geleerd van zijn broer Nathan, die hij in 1808 volgde naar Londen. Nathan breidde zijn activiteiten uit en trok zich terug uit de textielbranche om in de geldhandel te gaan.
In 1812 vestigde Jacob zich in Parijs, waar hij *MM de Rothschild Frères* oprichtte.

Ten behoeve van het scenario van De Bank, een serie die voor alles fictie is, hebben we Jacob in de lente van 1815 even laten terugkeren naar zijn broer in Londen. De puristen zullen ons deze kleine afwijking van de historische waarheid wel vergeven.

Had Nathan Rothschild werkelijk een postduifbericht gekregen over de vermoedelijke nederlaag van Napoleon?...

Tenslotte bleef Jacob/James zijn leven lang regelmatig de oversteek naar Engeland maken.

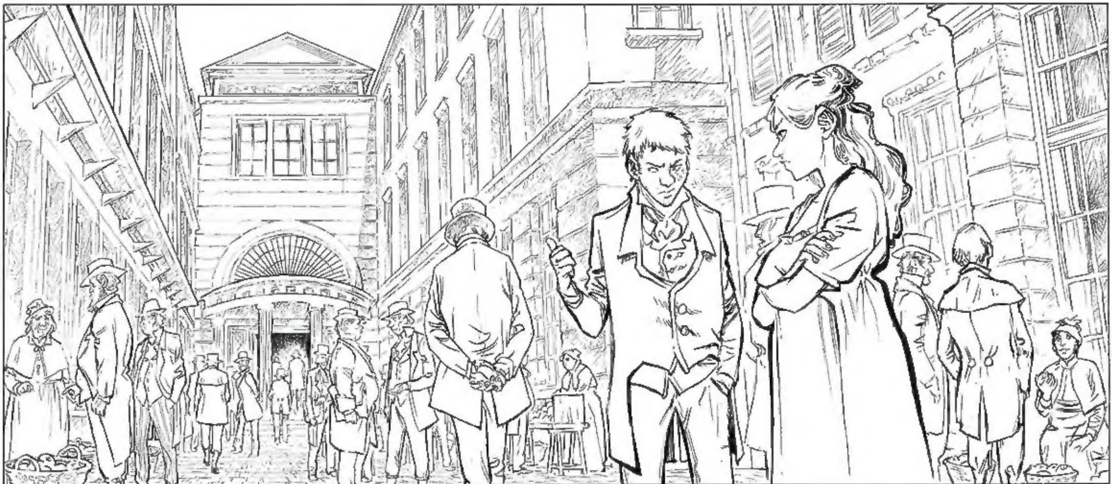
Een geweldige gok

De eerste episode van *De Bank* draait helemaal rond de beroemde gok van Nathan Rothschild.
In de lente van 1815 vormden bijna alle Europese mogendheden een nieuwe coalitie – de zevende sinds 1792 – om Napoleon te verslaan, die was teruggekomen uit zijn ballingsoord, het eiland Elba. De keizer reed de Engelse en Pruisische troepen van de hertog van Wellington en veldmaarschalk Blücher, die als eersten België bereikt hadden, onverwijld tegemoet.
Door frontaal in de aanval te gaan, hoopte Napoleon op een beslissende overwinning voordat de coalitie de tijd kreeg om haar verpletterende troepenmacht te verzamelen. Hij gokte erop dat deze strategie, die hij al verschillende malen met succes had toegepast, ook nu weer zou werken.

Na de eerste schermutselingen op 16 juni, die verwarring hadden gezaaid in de gelederen van de coalitie, vond twee dagen later de beslissende slag plaats bij Waterloo, een dorpje in Waals-Brabant ten zuiden van Brussel. De 18de juni probeerden de Fransen, die iets talrijker waren, de hele dag lang de Britse troepen te verjagen die zich verschansten op een heuvel. Napoleon rekende op versterking onder bevel van maarschalk Grouchy om de overwinning te kunnen behalen. Helaas! Grouchy werd ingehaald door de Pruisische troepen van Blücher, die aan het eind van de namiddag het pleit beslechtte.

Voor Nathan Rothschild was de nederlaag van Napoleon een zegen. Zijn vader had hem naar Engeland gestuurd om zich er verder te bekwamen. Hij had eerst veel geld verdiend met de handel in Engels textiel, dat toen beroemd was om zijn hoogwaardige kwaliteit. Vanaf 1809 verlegde hij zijn aandacht naar de geldhandel. Nathan Rothschild zette ook een uitgebreid en heel efficiënt netwerk van inlichtingen en agenten op poten. Zodoende werd hij op 20 juni 1815 lang vóór de Engelse autoriteiten geïnformeerd over de nederlaag van Napoleons troepen.

Er bestaan verschillende versies van dit historische feit. Een ervan is dat Nathan Rothschild het hoorde van een van zijn geheime bodes, die net per boot uit België was gearriveerd; een andere versie wil dat hij het nieuws vernam via postduif. Hoe dan ook, gewapend met deze informatie haastte Nathan Rothschild zich naar de Londense Beurs om zijn Consols (de Engelse staatsbonnen van die tijd) te verkopen. De aanwezige wisselagenten leidden eruit af dat Engeland de oorlog had verloren. Het nieuws verspreidde zich als een lopend vuurtje en de aandeelhouders verkochten in paniek ook al hun aandelen. Zo veroorzaakten ze een enorme koersval. Een paar uur later kon Nathan Rothschild alles voor een appel en een ei weer opkopen. Kort daarna kwam eindelijk het bericht van Napoleons nederlaag. De koersen schoten weer omhoog.

London Stock Exchange (Capel Court).

Met deze gewaagde zet kreeg Nathan Rothschild de grote Engelse industrie helemaal in handen. Hij haalde enorme winsten binnen en legde de grondslag voor het familiefortuin. In één dag zou het toch al aanzienlijke patrimonium van de Rothschilds vertwintigvoudigd zijn. En Nathan Rothschild werd op zijn beurt de bankier van het Engelse koningshuis.

De 'Old Boys' Club' van Capel Court

Om Nathan Rothschild voor te zijn en te profiteren van het beursmanoeuvre dat hij voorbereidde, begeven onze hoofdpersonages, Charlotte en Christian de Saint-Hubert, zich op de ochtend van 20 juni 1815 naar Capel Court. Daar was al sinds 1801 de Londense *Stock Exchange* gevestigd. Een exclusief clubje van Londense effectenmakelaars, allen erkende financiële experts, zag met lede ogen aan hoe hun 'parket' in Sweetings Alley, waar ze al vanaf 1773 hun zaken deden, inboette aan belang doordat jan en allemaal er toegang had. Ze besloten daarom op 3 maart 1801 om hun activiteiten voort te zetten in de schaduw van de eerbiedwaardige Bank of England.

Met hun vestiging in een nieuw gebouw, dat ze hadden laten neerzetten in Capel Court, luidden de effectenmakelaars officieel de moderne tijd van de financiële markten in. Het was de laatste stap in een geschiedenis die meer dan een eeuw eerder al was begonnen. Onder het bewind van Elisabeth I had Thomas Gresham in 1571 een handelsbeurs opgezet naar het voorbeeld van die in Antwerpen. In de marge van deze *Royal Stock Exchange* ontwikkelde zich in Londen vanaf het einde van de 17de eeuw een handel in aandelen rond Change Alley, een steegje in hartje Londen dat later bekend zou worden als de financiële wijk: de City. In die periode bestonden er in Engeland ruim 140 vennootschappen waarvan de aandelen werden verhandeld. De handel vond toen nog plaats in twee cafés, *Garraway's* en *Jonathan's*. In dit laatste café publiceerden de agent John Castaing en zijn zoon in 1698 de eerste lijst met koersen, de voorloper van de officiële koersen van de Beurs van Londen. Jonathan's Coffee House werd in 1773 door brand verwoest. De makelaars die twaalf jaar daarvoor een club hadden gevormd om regels op te stellen voor de aandelenhandel, lieten op de gevel van hun nieuwe lokaal in Sweetings Alley de naam 'Londen Stock Exchange' zetten, een directe verwijzing naar het vak van wat toen nog 'wisselagent' heette. De Londense Beurs was een feit.

De toekomstige econoom David Ricardo was toen 14 jaar oud en zou er op zijn vijftiende al debuteren. In 1793 opende hij er zijn eigen agentschap. Maar het zou nog enkele jaren duren voordat de pioniers van Capel Court, geërgerd door de grote drukte en het gebrek aan vakmanschap van hun confraters, besloten om de Beurs te hervormen. De toegang werd beperkt tot 500 leden. Hoge hoeden, grijze geklede jassen en zijden jabots waren voortaan het chique uniform van de leden van de 'Old Boys' Club'.

Van Palais-Royal naar Palais-Brongniart

Op het moment dat Charlotte de Saint-Hubert Londen ontvlucht en zich in Parijs vestigt, neemt ze haar intrek in een woning in het Palais-Royal.

Dat is niet toevallig. Het gebouw en de tuinen waren het werk geweest van kardinaal de Richelieu en Louis XIV liet ze na aan het huis van Orléans. Na de ingrijpende verbouwingen van 1780, in opdracht van Louis Philippe Joseph d'Orléans, hertog van Chartres en de latere 'Philippe Égalité', werd het Palais-Royal de ontmoetingsplek bij uitstek van de libertijnse Parijse society. Die bezocht gretig de onder de arcades van het Palais-Royal gelegen cafés, restaurants en speelhuizen. Tijdens de jaren van de Restauratie vonden daar ook dagelijks beurstransacties plaats; vanaf oktober 1807 gebeurde dat in galerij 'Virginie' onder de grote zaal van het Tribunaal.

Al in 1808 had Keizer Napoleon I opdracht gegeven aan Alexandre Théodore Brongniart om een gebouw neer te zetten waarin de Handelsrechtbank kon worden samengevoegd met de Beurs, die in de loop van de jaren op de meest ongebruikelijke locaties was gevestigd. Er werd gekozen voor het terrein van het voormalige klooster van de Filles-Saint-Thomas en de architect heeft zich duidelijk laten inspireren door de Tempel van Vespasianus in Rome. In zijn definitieve ontwerp verving hij, om het gebouw een verhevener aanzien te geven, de aanvankelijk gekozen Ionische zuilen door Korintische.
Maar toen hij op 6 juni 1813, 74 jaar oud, overleed was wat zijn meesterwerk had moeten worden nog lang niet af. In 1826, pas negentien jaar nadat met de bouw was begonnen, werd het voltooid door Éloi Labarre, geassisteerd door Hippolyte Lebas. In de tussentijd verkaste de Beurs nog maar eens, naar een vervallen loods in de rue Feydeau. Daar zou ze acht jaar gevestigd blijven alvorens te verhuizen naar de door Alexandre Théodore Brongniart ontworpen 'geldtempel'.

Philippe Guillaume

Het Palais-Royal, waar Charlotte ging wonen.

Bibliografie

Le Petit Mourre. Dictionnaire d'histoire universelle, **Michel Mourre**, opnieuw bewerkte en vermeerderde druk, *Bordas, 2006*
Histoire de la Bourse, **Paul Lagneau-Ymonet** en **Angelo Riva**, *La Découverte, 2012*
Le Palais-Royal. Un demi-siècle de folies, 1780-1830, **Rodophe Trouilleux**, *Bernard Giovanangeli Éditeur, 2009*
La Révolution inachevée, 1815-1870, **Sylvie Aprile**, collectie « Histoire de France », dir. Joël Cornette, *Belin, 2010*
La Planète Bourse. De bas en hauts, **Michel Turin**, collectie « Découvertes », *Gallimard, 1993*
Les Rothschild en France au XIXe siècle, onder leiding van **Claude Collard** en **Mélanie Aspey** samengestelde catalogus van de expositie, gehouden van 20 november 2012 tot 10 februari 2013 in de Bibliothèque nationale de France (BNF).

IN DEZELFDE REEKS

DE BANK

1815-1848

DEEL 1 EN 2 • EERSTE GENERATIE

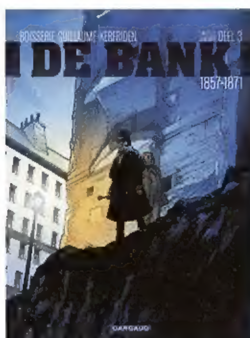
Deel 1
Handel met voorkennis
Tekeningen van Julien Maffre

Deel 2
De afrekening
Tekeningen van Julien Maffre

1857-1871

DEEL 3 EN 4 • TWEEDE GENERATIE

Deel 3 (te verschijnen)
Tekeningen van Malo Kerfriden

HANDEL MET VOORKENNIS

EERSTE GENERATIE DEEL 1

1815, Londen. Nathan Rothschild doet gouden zaken op de beurs door zijn concurrenten te doen geloven dat Napoleon de slag bij Waterloo heeft gewonnen. Deze eerste zaak van *insider trading* in de financiële geschiedenis zal Charlotte de Saint-Hubert en haar broer, Christian, duidelijk maken dat alles in deze wereld draait om geld... Deze twee aristocraten, die na de Franse revolutie berooid achterbleven, zullen een lange familiedynastie stichten die, van het begin van de 19de eeuw tot het eind van de 20ste eeuw, haar weg zal zoeken in de financiële wereld. Soms met winst, soms met verlies.

1815-1848

9 789085 583622